

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

PARTICIPATION IN STRATEGIC PLANNING AS PERCEIVED
BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN
BURIRAM'S SECONDARY SCHOOLS

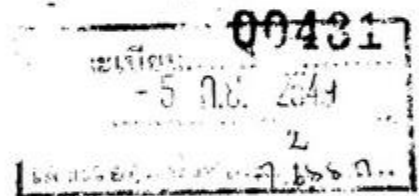

002116

วิทยานิพนธ์

ของ

ภูวนาท ยุพานวิทย์

๕๘

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ISBN 974-692-248-3

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นายภูวนาท ยูพานวิทย์ แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ นางจำปา)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนี นามสวัสดิ์)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา บรรณประสิทธิ์)

.....กรรมการสอบ
(อาจารย์สุทธิพงษ์ ประดับวิทย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. พยอมน รอดมงคลดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	นายภูวนาท ยุพานวิทย์		
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ นาจำปา	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนี นามสวัสดิ์	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2548

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2546 ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร ประสบการณ์ในการทำงานของครู และระดับการศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหาร 67 คน และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ 2,386 คน ผู้บริหารใช้ประชากร สำหรับครูใช้การสุ่มตัวอย่างจากตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ 331 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปทุกโรงเรียนตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ลักษณะคือแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) ค่าความเชื่อมั่น 0.9851 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.819 ถึง 4.064 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t -test และ F -test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยภาพรวมและโดยรายชั้นตอน ผู้บริหารมีความเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในระดับมาก ส่วนครูนั้นโดยภาพรวมมีความเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนพบว่า ชั้นการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนชั้นตอนอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกชั้นตอน

เช่นเดียวกัน ผู้บริหารที่ประสบการณ์ดำรงตำแหน่งต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันโดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ขั้นตอนการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และ ขั้นตอนการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ ระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. สภาพปัญหาที่พบในการจัดทำแผนกลยุทธ์ คือบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร มีภาระงานมากทำให้มีเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย ขาดแคลนงบประมาณ และโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้เวลาจัดทำแผนกลยุทธ์มาก การแก้ปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ได้แก่การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ แบ่งกลุ่มและมอบหมายงานให้ไปศึกษาและนำเสนอในที่ประชุม สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์มากขึ้น จัดทำเอกสารเพิ่มเติม ประสานองค์กรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และปรึกษาศึกษานิเทศก์

4. ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์นั้นผู้บริหารและครูเห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเร่งจัดอบรมให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ เป็นอันดับ 1 รองลงไปคือ ควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความชำนาญทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ประจำโรงเรียน ควรนำแผนกลยุทธ์มาใช้อย่างจริงจัง และมีการนิเทศติดตามผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ให้มากขึ้น ควรให้บุคลากร องค์กรชุมชนหรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และโรงเรียนควรแต่งตั้งคณะทำงานให้เหมาะสม

TITLE	Participation in Strategic Planning as Perceived by Administrators and Teachers in Buriram's Secondary Schools		
AUTHOR	Phuwanat Yupanwit		
ASVISORS	Assistant Professor Dr.Ananchai Phongsuwan.Ph. D.,	Chair	
	Assistant Professor Wisit Najumpar,		Co - advisor
	Assistant Professor Wantanee Namsawad,		Co - advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2005

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate and compare the levels of participation in strategic planning of Buriram's secondary school administrators and teachers, classified by administrative and teaching experiences and educational level. The target group studied consisted of 67 school administrators and 2,386 teachers who had been working in the 2003 academic year. All 67 school administrators were included in the study and 331 teachers were located by using the Krejcie & Morgan Table. Consequently, the simple random technique was applied to locate the teachers in all schools. The research instrument was a locally developed questionnaire. The statistic significance level of .05 was set. It was found that:

1. As a whole and overall planning steps, school administrators' opinion in the level of their own participation was "high", where the teachers' was "moderate". Regarding the stops of planning, the level of "high" was found in school planning and direction setting or focus, and the level of "moderate" was found in other steps.

2. The comparison study revealed that: According to all participants' opinions toward the participation levels and the overall steps of planning, statistic significance of .01 was found. In the case of administrators with different administrative experiences, the different level of participation was not found. Nevertheless, for the teachers with different teaching experiences, the significant level of participation at .05 was found.

According to the administrators with different level of education, the different level of participation was not found. As a whole, teachers with different educational level of participation was not different. When steps were considered, the basic study of school conditions and context, school strategies planning, and school project development and implementation planning revealed the .05 level of difference. Differences were not found in other steps of planning.

3. Problems : School personnel needed knowledge and understanding about strategic planning. Lack of cooperation was found. Too much job and time constraints for the teachers were also found together with insufficient budget. Large schools spent too much time dealing with this planning process. There should be training on the topic. Groupings and job assigning should be done and then presented to the meeting. Awareness of importance of planning should be made. More paper report should be developed. The local administration organization should be involved in the operation. Educational supervisors should also be included and consulted.

4. Suggestions : The office of educational service area would organize the training program so that the administrators and teachers gain knowledge and understanding of the planning process. Knowledgeable personnel should be appointed as the planning program advisors. The strategic plan would be truly applied and supervised and followed-up. The office should seriously implant the awareness among school administrators and teachers. Participation of personnel, community organizations, and parents should be encouraged. Sufficient budget would be necessary. Finally, particular personnel would be appointed to execute the planning job.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิศิษฐ์ นาจำปา และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันทนี นามสวัสดิ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา บรรณประสิทธิ์ และอาจารย์สุทธิพงษ์ ประดับวิทย์ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์ในบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จึงกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ ทั้ง 4 เขต ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอพระคุณท่านผู้อำนวยการสุศักดิ์ ศรีสว่างรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ท่านรองผู้อำนวยการสง่า จันทรวีเศษ รองผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อาจารย์ศรัทธา มีอ่อง อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียน ชารทองพิทยาคม และอาจารย์พินิจ อุไรรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนลำปลายมาศ ที่กรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอพระคุณผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย

ขอบคุณอาจารย์ญาดา ยุพานวิทย์ เด็กชายชนพล ยุพานวิทย์ และเด็กชายปฏิวัติ ยุพานวิทย์ ที่ได้ให้การช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจตลอดมาจนวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณ มารดา บิดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ภูวนาท ยุพานวิทย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	6
หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	7
ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	9
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	10
แนวปฏิบัติ.....	12
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	12
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	13
การวางแผนกลยุทธ์.....	15
กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
งานวิจัยในประเทศ.....	22
งานวิจัยต่างประเทศ.....	24
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	81
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	81
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	89
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	102
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	104

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน.....	42
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู.....	45
5 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู.....	48
6 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน.....	51
7 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน.....	54
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน จำแนกเป็นรายคู่.....	59
9 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	64
10 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	67
11 สภาพปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำนวน 167 คน.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 การแก้ปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำนวน 165 คน.....	71
13 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้บริหารและครู จำนวน 127 คน.....	72
14 คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	100

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	26

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างมาก มีความรวดเร็วในการรับรู้ข่าวสาร การสื่อสารที่ไร้ขอบเขต ทำให้โลกเข้าสู่โลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดน จากความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนทั่วไปทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ตลอดจนการแข่งขันกับนานาประเทศในด้านต่าง ๆ หลายฝ่ายได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคน โดยเห็นว่าคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ และวิธีการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นคือการศึกษา การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางรากฐานพัฒนาเศรษฐกิจและความเจริญมั่งคั่ง บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาการศึกษาโดยเน้นพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต โดยจัดการศึกษาดลอดชีวิตและให้ปวงชนชาวไทยทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและมีมาตรฐาน โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้ประชาชน องค์กรในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาหลักสูตรการศึกษา สาระกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 11)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักในการจัดการและส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้ มีคุณภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคม ฐานความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 1) และหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาก็คือสถานศึกษา การเรียนการสอนที่ก่อเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นที่ระดับสถานศึกษา การจัดระบบบริหารงานในสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะความรับผิดชอบนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ เนื่องจากการบริหารจัดการนั้นครอบคลุมการดำเนินการต่าง ๆ ทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมายังมีปัญหาโดยเฉพาะคุณภาพการศึกษา ดังที่กรมสามัญศึกษา (2542 ก : 2) ได้สรุปว่าผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพมาตรฐาน มีความสับสนและขาดสภาพสมดุลของแนวคิดต่าง ๆ เช่นนโยบาย ขาดมาตรฐานขาดการกำกับ ติดตามให้สถานศึกษาดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอำรุง จันทวานิช (2542 : 5) เสนอว่าคุณภาพการศึกษากำลังเป็นจุดวิกฤติของระบบการศึกษาของไทย กล่าวคือครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการประกอบวิชาชีพครู การกำหนดสัดส่วนเวลาเรียน และเนื้อหาทางวิชาการและทักษะอื่น ๆ ยังไม่เหมาะสม ขาดเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกแห่งอนาคต ครูส่วนใหญ่ยังใช้การสอนแบบบรรยาย ไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และครูใช้สื่อการสอนไม่มากนัก ส่วนปัญหาด้านการบริหาร การศึกษาของไทยนั้น รุ่ง แก้วแดง (2540 : 245 - 249) ได้กล่าวว่าการบริหารการศึกษาใน โรงเรียนหรือสถานศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมายังมีปัญหาและอุปสรรค เช่น ปัญหาการรวม อำนาจสู่ส่วนกลาง ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ชุมชนและผู้ปกครองไม่มีบทบาท ในการจัดการศึกษา การเรียนไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เป็นต้น

ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบดังกล่าว จึงได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิรูป ระบบบริหารการศึกษาเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในหมวดที่ 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการ การศึกษา มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะการกระจายอำนาจการบริหาร งบประมาณ รัฐบาลได้กำหนดให้นำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance - Based Budgeting : PBB) มาใช้โดยมีหลักประกันเบื้องต้นที่หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการ คือ มาตรฐานทางการเงิน 7 ประการ ได้แก่

1. การวางแผนงบประมาณ (Budget Planning)
2. การคำนวณต้นทุนผลผลิต (Output Costing)
3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Management)
4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (Financial Management and Budget Control)
5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting)

6. การบริหารสินทรัพย์ (Asset Management)

7. การตรวจสอบภายใน (Internal Audit)

การวางแผนงบประมาณเป็นมาตรฐานแรกที่สถานศึกษาต้องดำเนินการในสิ่งที่เป็นพันธกิจหลักเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กร และสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการเป็นลำดับแรกในการวางแผนงบประมาณคือ จัดทำแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เพื่อนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้และตอบสนองนโยบาย เป้าหมายขององค์กรและประเทศ มีผลผลิต ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ และมีการกำหนดค่าใช้จ่ายแต่ละแผนงาน โครงการ งาน กิจกรรมโดยมีเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ (กรมสามัญศึกษา. 2545 ก : 5)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาโดยฝ่ายบริหารเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัดแล้วมาขยายผลในโรงเรียนโดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วยการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การประเมินสถานภาพของโรงเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ และการยกย่องตรวจสอบและทบทวนกลยุทธ์ (กรมสามัญศึกษา. 2545 ข : 24 - 25) ซึ่งที่ผ่านมายังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหรือสภาพปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ไว้แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะเป็นรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ มีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการวางแผนหรือกำหนดแนวปฏิบัติ ตลอดจนการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงพัฒนาการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่อยู่ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในลักษณะการประเมินตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร ประสบการณ์ในการทำงานของครู และระดับการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศการมีส่วนร่วม ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของ ผู้บริหารและครูในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานจัดทำแผน กลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 4 เขต ตามกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ 7 ขั้นตอน คือ
 - 1.1 การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน
 - 1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
 - 1.3 การประเมินสถานภาพของโรงเรียน
 - 1.4 การจัดวางทิศทางของโรงเรียน
 - 1.5 การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน
 - 1.6 การจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ
 - 1.7 การยกย่องตรวจสอบและทบทวนกลยุทธ์
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2,453 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 67 คน และครูจำนวน 2,386 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง
 - 3.1 ผู้บริหารใช้ประชากร จำนวน 67 คน
 - 3.2 ครู ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 331 คน หลังจากนั้น ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปทุกโรงเรียนตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
 - 3.3 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 398 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 ตำแหน่ง จำแนกได้ 2 ประเภท

4.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

4.1.1.2 ครู

4.1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งบริหาร/การทำงาน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

4.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

4.1.2.2 5 ปี ถึง 10 ปี

4.1.2.3 มากกว่า 10 ปี

4.1.3 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

4.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

4.1.3.2 ปริญญาตรี

4.1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่การมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ทั้ง 4 เขต

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง การคิดอย่างมีระบบภายใต้การร่วมคิดตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องบนขีดความสามารถสูงสุดที่จะกระทำได้เพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานบรรลุพันธกิจและเป้าประสงค์ที่ถูกกำหนดไว้ ซึ่งจะใช้เป็นองค์ประกอบหลักของเงื่อนไขข้อตกลงการใช้งบประมาณระหว่างรัฐบาลกับหน่วยงาน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้บริหารและครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจร่วมดำเนินการ ร่วมสนับสนุนส่งเสริมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ ทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา 2546

ครู หมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ครู 2 อาจารย์ 1 อาจารย์ 2 และอาจารย์ 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ ทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา 2546

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้จัดกรอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.3 ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.4 การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. แนวปฏิบัติ
 - 2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 - 2.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 2.3 การวางแผนกลยุทธ์
 - 2.4 กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ
4. กรอบกระบวนการวิจัย

หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารงานและการจัดการศึกษา จะต้องอาศัยหลักประชาธิปไตยอย่างมีระบบ
และต่อเนื่อง ผู้บริหารควรยึดหลัก 3 ประการ (วีระ บำรุงรักษ์. 2541 : 120 ; อ้างถึงใน
สมชิต ชันขวา. 2544 : 8) คือ

1. หลักการระชมรม (Respect Individual) คือ หลักการที่ว่ามีมนุษย์ทุกคนมี
คุณค่าและมีศักดิ์ศรี ผู้บริหารจะต้องให้ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้ร่วมงานและ
ดำเนินการให้ผู้ร่วมงานทุกประเภท ทุกระดับมีความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์ซึ่งกันและกันอย่างจริงจังและจริงใจ

2. หลักสามัคคีธรรม (Sharing Participating) คือ หลักการที่ว่า การสร้างสรรค์ใด ๆ จะมีพลังมากน้อยแค่ไหนเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเห็นชอบและความร่วมมือกันของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และยั่งยืนคือผลงานที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมืออย่างแท้จริงในทุกขั้นตอนของการบริหาร

3. หลักปัญญาธรรม (Intelligence Method) คือ หลักการของความถูกต้องดีงามตามกฎของเหตุและผลซึ่งเป็นกฎธรรมชาติและเป็นกระแสพื้นฐานของความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ และเป็นพื้นฐานของวิชาการทุกประเภทและทุกระดับ เช่น วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research & Development Method) เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารจะต้องเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหาร และบริหารงานตามหลักการของความถูกต้องดีงามตามกฎของเหตุและผล

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่ผู้บริหารทุกระดับน่าจะนำมาปรับใช้ในการบริหาร เทคนิคการบริหารโดยการมีส่วนร่วมมี 10 ขั้นตอนคือ (วีระ บำรุงรักษา, 2541 : 121 ; อ้างถึงใน สมชิต ชันขวา, 2544 : 9 -12)

1. การปรับความฝันให้ตรงกัน
2. สำรวจสภาพที่เป็นจริงทุกด้าน
3. การระบุปัญหาที่ชัดเจน
4. การระบุสาเหตุของปัญหา
5. กำหนดแผน แผนงาน และโครงการ
6. กำหนดคณะทำงานและรับผิดชอบ
7. มอบหมายภารกิจและอำนาจหน้าที่
8. ติดตามและประเมินผล
9. การสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน
10. เริ่มต้นวงจรต่อไป

กรณีศึกษา ชมดี (2534 : 13) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมหลังจากได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารพี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at Meetings)
2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน (Financial Contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committee)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Entrepreneurs)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน (Employees)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (Material Contribution)

เจมส์ ค็อกซ์ ปิ่นทอง (2525 : 11 - 13) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการพัฒนาชนบทว่ามีอยู่ 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จอห์น วุฒิกกรรมรักษา (2526 : 16) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนดำเนินงาน
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นติดตามผลงาน

นริวรรณ พรหมชুম และคนอื่น ๆ (2537 : 7) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนในโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในชนบทยากจนจังหวัดขอนแก่น ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของกรรมการการศึกษาไว้ 2 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในด้านนโยบาย ได้แก่การให้ข้อมูล การให้คำแนะนำ และการร่วมตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในด้านปฏิบัติการ เช่น แรงงาน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ประสานงาน และประชาสัมพันธ์

ยิว์ฉน์ วุฒิเมธิ (2534 : 12) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าความร่วมมือของประชาชนมีความสำคัญยิ่งคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทในการดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยเปิดโอกาสให้มีการศึกษา การร่วมพิจารณา แก้ปัญหาหรือการวางโครงการต่าง ๆ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมก็เพื่อให้ประชาชนได้มีสิทธิ์รับผิดชอบสังคมร่วมกัน ประชาชนจะมีโอกาสร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ (2541 : 19) ได้ศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติและระเบียบของสถาบันการศึกษาในส่วนที่ให้เอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาที่ภาครัฐจัดดำเนินการ ปรากฏว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาจะมีอยู่แล้ว ในลักษณะเดียวคือในรูปของคณะกรรมการ การเข้าร่วมในคณะกรรมการก็จะอยู่ในลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความหมายรวมไปถึง ลูกจ้างประจำที่เกษียณแล้ว ข้าราชการในหน่วยงานอื่นหรือประชาชนทั่วไป

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 328 - 332) กล่าวถึงระบบบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ใช้อยู่ในระบบการศึกษาหรือพบว่าได้ผลในเชิงปฏิบัติมาก มี 3 ระบบคือ

1. ระบบการศึกษาหรือ (Consulting Management)
2. ระบบกลุ่มคุณภาพ (QC Circles)
3. ระบบข้อเสนอแนะ (Suggestion System)

Cohen and Uphoff (1980 : 219 - 222 ; อ้างถึงใน สมชิต ชันขวา. 2544 : 14)

ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ริเริ่ม ตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

สรุปได้ว่า หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นเริ่มจากการปรับความฝันให้ตรงกันสำรวจสภาพที่เป็นจริงทุกด้าน ระบุนโยบายที่ชัดเจน ระบุนสาเหตุของปัญหา กำหนดแผนงานและโครงการ กำหนดคณะทำงานและรับผิดชอบ มอบหมายภารกิจและอำนาจหน้าที่ ติดตามและประเมินผล และการสรุปรายงานผลการดำเนินงาน

ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารโดยตรงนั้น ยังไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนแต่มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น

Vroom and Yetton (1984 : 108 - 114 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์.

2537 : 183 - 184) ได้เสนอแนวทางที่จะกำหนดว่าเมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจ โดยได้เสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ควรจะขึ้นกับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ โดยได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่มคือ

1. กฎกลุ่มแรกเป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ
2. กฎกลุ่มที่สองเป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจ

การตัดสินใจมีทางเลือกอยู่ 5 วิธีตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจเองคนเดียว (Unilateral)

ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ (Shared) ทางเลือกในการตัดสินใจทั้ง 5 วิธีมีดังนี้

1. ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง
2. ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่นแล้วตัดสินใจเอง
3. ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดและข้อเสนอแนะแล้วตัดสินใจเอง
4. ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ
5. ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวข้องทั้งสถานการณ์และปัญหาแล้วให้กลุ่มตัดสินใจ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยตรงนั้นยังไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนแต่มีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะขึ้นกับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ ซึ่งทางเลือกในการตัดสินใจมี 5 วิธี คือ ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่นแล้วตัดสินใจเอง ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคนแสวงหาความคิดและข้อเสนอแนะแล้วตัดสินใจเอง ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ และผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวข้องทั้งสถานการณ์และปัญหาแล้วให้กลุ่มตัดสินใจ

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ความสามารถและทักษะต่อจาก

ระดับประถมศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการความสนใจ ความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็นให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีสันติ (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 3 - 10) ซึ่งขอบข่ายภารงานการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 32 - 72) กำหนดไว้ดังนี้มีดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคลากร ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลังและกำหนด

ตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน โรงเรียน หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

แนวปฏิบัติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมนูญการศึกษาที่ใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาของประเทศไทยและเป็นกฎหมายปฏิรูปการศึกษาที่วางหลักและแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไทยไว้ทั้งระบบ ซึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ ในมาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2542 ข : 8)

1. มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
6. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

นอกจากนั้น ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ได้แก่มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา และมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) เป็นแนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารทั่วไปภายใต้กฎหมายที่กำหนด ชีระรุญเจริญ (2545 : 54 - 56) ได้สรุปหลักการและแนวคิดของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละแห่งทำหน้าที่กำกับส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาของตนเองใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป
2. การบริหารและการจัดการสถานศึกษามุ่งให้การบริหารโรงเรียน การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและมีมาตรฐานเพราะในการบริหารโรงเรียนแบบเดิมโรงเรียนจะถูกควบคุมโดยหน่วยงานของส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมักจะถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง การบริหารมักจะไม่ตอบสนองหรือไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน และสมาชิกที่อยู่ในโรงเรียนและชุมชนจะไม่มีอำนาจ ไม่มีส่วนร่วม ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดทิศทางการบริหารและจัดการโรงเรียนในฐานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับโรงเรียนโดยตรง
3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะมีลักษณะดังนี้
 - 3.1 เป็นการเน้นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน
 - 3.2 เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังโรงเรียนโดยตรง
 - 3.3 เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) เป็นหลักสำคัญ
 - 3.4 มีความเชื่อว่าโรงเรียนบริหารจัดการตนเองได้
 - 3.5 ให้โรงเรียนมีอำนาจและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยตนเอง
 - 3.6 มีความเชื่อว่าโรงเรียนมิใช่เพียงเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายที่ต้นสังกัดกำหนดเท่านั้น แต่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สามารถวิเคราะห์ปัญหา สามารถกำหนดนโยบายวางแผน และบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง

4. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะต้องลดอำนาจสั่งการจากระดับบนมาให้คณะกรรมการโรงเรียนและถ่ายโอนอำนาจการบริหารจัดการจากเขตพื้นที่การศึกษามาสู่โรงเรียนโดยตรง ทำให้การบริหารโรงเรียนเป็นการตัดสินใจ ณ ฐานปฏิบัติ (Site - based Decision - Making) โรงเรียนจะมีอำนาจมากขึ้นในการตัดสินใจและต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อการวางแผนพัฒนาโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การจัดการการเงินและการงบประมาณ

ดังนั้นจะต้องมีการให้อำนาจ (Authority) โรงเรียนในการบริหารจัดการตนเอง โดยระบบการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

5. หลักปฏิบัติที่สำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีดังนี้

5.1 กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังสถานศึกษาหรือโรงเรียนโดยตรง

5.2 ให้โรงเรียนมีอำนาจและต้องรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ

5.3 เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่นิยมใช้กันมากคือ การบริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียน

6. โรงเรียนต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรและแบบแผนการทำงานของโรงเรียน ให้เป็นผู้รู้จักคิดริเริ่มด้วยตนเอง คิดช่วยตนเอง สร้างตนเองให้เข้มแข็ง บริหารโดยการริเริ่มด้วยตนเองและรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง การบริหารในรูปแบบนี้ก่อให้เกิดการปฏิรูปที่การบริหารโรงเรียนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทยจะมีประสิทธิภาพเมื่อดำเนินการตามเงื่อนไขต่อไปนี้

7.1 มีการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาโดยตรง

7.2 บริหารโดยคณะกรรมการ เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ไม่ใช่แบบการร่วมมือ (Co - operation) อย่างที่เคยเป็นมา

8. เงื่อนไขความสำเร็จ

8.1 ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนต้องมีอำนาจอย่างแท้จริงในการบริหารงบประมาณ บุคลากรและหลักสูตร

8.2 การใช้อำนาจหน้าที่เน้นอยู่ที่การใช้เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสำคัญ

9. กลยุทธ์สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ

9.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

9.2 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และมาตรฐานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน

9.3 การสรรหาและการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาต้องให้ได้คนที่มีความสามารถ เสียสละ และเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ อย่างแท้จริง

9.4 ต้องจัดการฝึกอบรมสัมมนาผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะ ปรับบทบาทที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาดำเนินการตามรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้ชัดเจน

9.5 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด

9.6 จัดให้มีเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา

9.7 ให้การสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามแนวการบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐานและสามารถรับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียนของตนแบบเบ็ดเสร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดทางการบริหารการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและร่วมมือดำเนินการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยมุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีส่วนร่วมและตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การวางแผนกลยุทธ์

กรมสามัญศึกษา (2545 ข : 6) ได้กล่าวถึงการวางแผนกลยุทธ์ไว้ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์ เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการชนิดหนึ่งซึ่งช่วยให้องค์กรปฏิบัติงานได้ดีขึ้นในการทุ่มพลังเพื่อให้มั่นใจว่าสมาชิกขององค์กรกำลังทำงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าประสงค์เดียวกันและช่วยประเมินปรับทิศทางขององค์กรเพื่อตอบสนองสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
2. การวางแผนกลยุทธ์ เป็นความพยายามอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้เกิดการตัดสินใจ และการปฏิบัติในเรื่องที่เป็นความสำคัญพื้นฐาน
3. การวางแผนกลยุทธ์ คือกระบวนการของการนำทางการเปลี่ยนแปลงภายในเพื่อให้องค์กรซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การวางแผนกลยุทธ์ คือกระบวนการที่เป็นระบบในการคาดการณ์และสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค่อนาคตที่พึงปรารถนาขององค์กร

ธงชัย สันติวงษ์ (2534 : 54) ได้ให้ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์ไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์หมายถึง การวางแผนของผู้บริหารระดับสูงซึ่งมีขอบเขตที่คลุมทั่วทั้งองค์กร และเชื่อมโยงไปถึงสภาพแวดล้อมภายนอก อีกทั้งมีวิสัยทัศน์ในการมองกว้างมองไกลอีกด้วย

ประโชค ชุมพล (2538 : 5) ได้ให้ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์ไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์หมายถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารที่จะมีผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้ดีที่สุดภายใต้สถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

วีรพจน์ ลือประสิทธิ์กุล (2541 : 178) ได้ให้ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์ไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์หมายถึง การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่องค์กรสังเคราะห์ขึ้นมา และคัดเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดจากการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ เช่น แนวโน้มคู่แข่ง ความต้องการของตลาด การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง กฎหมาย เทคโนโลยี

สำหรับขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์นั้น ทอมป์สันและสตรีกแลนด์ (Thompson and Strikland. 1995 : 4) ได้กำหนดไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ข้อความพันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ (Formulation of Vision, Mission Statement, Goals and Objectives) เป็นการกำหนดจุดหมาย 5 ประการดังนี้

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (Organization's Vision) เป็นข้อความซึ่งกำหนดทิศทางขององค์กรซึ่งอธิบายถึงรายละเอียดขององค์กร ขอบเขตของ การปฏิบัติ ความต้องการ (Needs) และค่านิยมเบื้องต้นขององค์กร

1.2 การกำหนดภารกิจ (Mission Statement) เป็นขอบเขตของงานในองค์กรซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเป็นภาพรวม และดำเนินการวินิจฉัยออกมาเขียนเฉพาะที่เป็นเป้าหมายขององค์กรออกมา

1.3 การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Goals) เป็นข้อความอย่างกว้างของจุดมุ่งหมายของโรงเรียนซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุภารกิจ (Mission) เป็นความมุ่งหมายขององค์กรหรือหลักเหตุผลซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความมั่งคั่งหรือการคาดคะเนระยะยาวถึงสิ่งที่องค์กรต้องการให้เกิดขึ้น

1.4 การกำหนดเป้าหมาย (Goals) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคต ซึ่งองค์กรต้องพยายามให้เกิดขึ้น การกำหนดเป้าหมายเป็นส่วนประกอบของการวางแผน ที่สำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายในอนาคตที่องค์กรต้องการให้บรรลุถึงจุดหมายนั้น

1.5 การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Objectives) วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เป็นข้อความเฉพาะอย่างที่กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

2. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) หมายถึง การกำหนดกลยุทธ์ทางเลือกและเลือกจากทางเลือกซึ่งสามารถบรรลุจุดประสงค์ เป็นแผนที่สำคัญและเป็นแผนระยะยาว

3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategic Implementation) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ให้เป็นการปฏิบัติและเป็นผลลัพธ์คือ

3.1 การกำหนดโครงสร้างขององค์กร

3.2 การจัดระบบการปฏิบัติการที่เหมาะสม

3.3 การยอมรับรูปแบบการจัดการที่เหมาะสม

3.4 การจัดวัฒนธรรมขององค์กรหรือค่านิยม

4. การประเมินผลและการควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Evaluation and Strategic Control) การควบคุมเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการพิจารณาว่ากลยุทธ์ได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อการดำเนินงานหรือไม่

เดสส์ และมิลเลอร์ (Dess and Miller, 1993 : 1) ได้แบ่งกระบวนการสร้างแผนกลยุทธ์ไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) เป็นพื้นฐานของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1.1 เป้าหมาย (Goals) เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Goal) เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นจุดหมายในการใช้ความพยายามขององค์กรเพื่อให้เป็นเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ซึ่งเป็นการนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์

1.2 การวิเคราะห์ SWOT มีวิธีการดังนี้

1.2.1 โอกาสและอุปสรรคภายนอก (External Opportunities and Threats) ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี ประชากรศาสตร์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การเมืองและรัฐบาลและแนวโน้มทางการแข่งขัน ซึ่งสามารถสร้างประโยชน์และอันตรายให้กับองค์กรได้ในอนาคต โอกาสและอุปสรรคควบคุมภายนอกนี้โรงเรียนไม่สามารถควบคุมได้

1.2.2 จุดแข็งและจุดอ่อนภายใน (Internal Strengths and Weaknesses)

เป็นกิจกรรมที่สามารถควบคุมได้ภายในองค์กร ประกอบด้วย การจัดการศึกษา การเงิน การบัญชี กระบวนการเรียนการสอน การปฏิบัติการตามแผน การวิจัยและการพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบคอมพิวเตอร์ มีจุดแข็งและจุดอ่อนเกิดขึ้น องค์กรสามารถใช้จุดแข็ง กำหนดกลยุทธ์ และในขณะเดียวกันก็ปรับปรุงจุดอ่อนและจุดแข็งจะต้องเปรียบเทียบกับ คู่แข่งขัน คือถ้าดีกว่าก็ถือว่าจุดแข็งถ้าด้อยกว่าก็ถือว่าเป็นจุดอ่อน

2. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) กลยุทธ์ (Strategy) เป็นวิธีการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่สมเหตุสมผลถือเกณฑ์ 4 ระดับคือ

2.1 กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Level Strategy) เป็นกระบวนการ กำหนดลักษณะทั้งหมดและจุดมุ่งหมายขององค์กรประกอบการด้วยการลงทุน การดำเนินการ พัฒนา ปรับปรุงองค์กร

2.2 กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Level Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่พยายามหาวิธีการแข่งขันในแต่ละองค์กรที่พยายามจะสร้างสิ่งต่อไปนี้

2.2.1 ข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantages) คือ การสร้างความแตกต่างให้เหนือคู่แข่ง เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานและการบริการ

2.2.2 ความเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) กลยุทธ์ที่มุ่ง การดำเนินงานด้วยการลงทุนที่ต่ำกว่าโดยมีเป้าหมายที่ผู้รับบริการ

2.2.3 การปรับตัวที่รวดเร็ว (Quick - Response) เป็นการเปลี่ยนแปลง วิธีการดำเนินงานเมื่อมีคู่แข่งที่มีลักษณะวิธีการดำเนินงานหรือบริการคล้ายคลึงกัน

2.2.4 การมุ่งที่ลูกค้ากลุ่มเล็ก (Focus) เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งการดำเนินงาน และบริการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน

2.3 กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Function Level Strategy) เป็นการกำหนด ข้อได้เปรียบสำหรับการแข่งขันซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับคุณค่า (Value Chain) โดยคำนึงถึงคุณภาพ (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และการส่งมอบคุณค่า (Value Delivery) ให้กับผู้บริการซึ่งมีดังนี้

2.3.1 การตลาด (Marketing) เป็นการประสมประสานความต้องการ ของชุมชน

2.3.2 การปฏิบัติการ (Operations) หรือการผลิต (Production) มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติการ

2.3.3 การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) เป็นการประสมประสานความต้องการของชุมชน

2.3.4 การบัญชี (Accounting) โดยการจัดหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ

2.3.5 การเงิน (Financial) ใช้กลยุทธ์ทางการเงินเพื่อความอยู่รอด

2.3.6 การบริหารงานบุคคล (Human Resource Management) การจัดหาและการฝึกอบรมกำลังคนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน

3. การปฏิบัติการตามกลยุทธ์ (Strategic Implementation) และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ให้เป็นจริงมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การประสมประสาน (Integration) หมายถึงการที่บุคลากรในหน่วยงานทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 โครงสร้างองค์กร (Organization Structure) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ต้องการช่องทางการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรซึ่งความรับผิดชอบที่กำหนดไว้มีการมอบหมายงานอำนาจหน้าที่ซึ่งผู้บริหารจะกำหนดโครงสร้างขององค์กร

3.3 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) เพื่อติดตามการปฏิบัติงานตามแผนและการปรับปรุงแผนการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

3.4 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) หมายถึงความสามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ในด้านการกระทำ มีการจัดการ การประสมประสานการเปลี่ยนแปลงสรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นการวางแผนที่ให้ความสำคัญกับการมองไปสู่ออนาคตภายใต้การพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้ความสามารถขององค์กรเพื่อระดมทรัพยากรมาใช้และการพิจารณาถึงทางเลือกต่างๆอย่างรอบคอบและชัดเจนว่าจะสามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้การวางแผนกลยุทธ์ยังเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ทุกปัจจัยที่คาดว่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและที่จะมีผลกระทบต่อองค์กรทั้งในแง่โอกาส และอุปสรรค เพื่อจะบอกถึงทิศทางที่องค์กรกำหนดขึ้นอย่างชัดเจนเพื่อการปฏิบัติในอนาคต

กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2545 ข : 29 - 118) ได้กำหนดกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับโรงเรียนสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน โดยตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา ตรวจสอบทบทวนความครอบคลุมถูกต้อง พอเพียง รวบรวมเพิ่มเติมหรือแก้ไขปรับปรุง แล้วเสนอผลการศึกษาต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภารกิจของโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมว่ามีปัจจัยภายนอกอะไรบ้างที่เป็นโอกาส หรือ อุปสรรค และปัจจัยภายในอะไรบ้างที่เป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือ ความล้มเหลวในการดำเนินงานของโรงเรียนรวมถึงการคาดการณ์แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงในอนาคต สภาพแวดล้อมของโรงเรียนจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ประกอบด้วยปัจจัย ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Factors) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor) และปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factor)

2.2 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ประกอบด้วยปัจจัย หลัก 6 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน (Structure and Policy) การให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน (Service and Products) การเงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) บุคลากร (Man) การบริหารจัดการ (Management)

3. การประเมินสถานภาพของโรงเรียนมีขั้นตอนในการประเมินดังนี้

3.1 ประเมินความสำคัญของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในแต่ละด้าน ว่ามีอิทธิพลต่อภารกิจของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

3.2 ประเมินความรุนแรงเชิงบวกและเชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อม ภายนอกและประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงด้อยของสภาพแวดล้อมภายใน

3.3 นำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในมาพิจารณา ประเมินสถานภาพของโรงเรียนในปัจจุบัน

4. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึงการมองภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ทุก ๆ คนที่มี ส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนนั้น ๆ มีส่วนกำหนดขึ้นโดยนำเอาผลจากการวิเคราะห์สถานภาพ ของโรงเรียนเป็นพื้นฐานในการคิดและกำหนดร่วมกันว่าอยากเป็นอย่างไรในอนาคต

พันธกิจ (Mission) หมายถึงแนวทางที่โรงเรียนจะดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

เป้าประสงค์ (Corporate Objective) หมายถึงความคาดหวังสำคัญที่โรงเรียน ต้องการให้เกิดขึ้นโดยสอดคล้องกับพันธกิจและวิสัยทัศน์ซึ่งเน้นการตอบคำถามว่าทำเพื่อใคร และได้รับประโยชน์อย่างไร (For Whom) จากการดำเนินงานของโรงเรียน

5. การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน

กลยุทธ์ของโรงเรียนประกอบด้วยกลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategies) กลยุทธ์ระดับแผนงาน (Business Strategies) และกลยุทธ์ระดับโครงการ (Functional Strategies) การกำหนดกลยุทธ์จะต้องกำหนดกรอบกลยุทธ์ขึ้นมาก่อน ซึ่งกรอบแผนกลยุทธ์ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือกลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงาน วัตถุประสงค์เชิงจุดมุ่งหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จ หลังจากโรงเรียนได้กรอบกลยุทธ์แล้ว โรงเรียนจะจัดทำรายละเอียดโครงสร้างแผนงาน และโครงการ

6. การจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ มีขั้นตอนดังนี้

- 6.1 วิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ
- 6.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ
- 6.3 กำหนดตัวชี้วัด
- 6.4 กำหนดแหล่งข้อมูล สารสนเทศ
- 6.5 กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
- 6.6 กำหนดฝ่าย หน่วยงาน และผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม
- 6.7 กำหนดระยะเวลา
- 6.8 เขียนโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์
- 6.9 จัดทำแผนปฏิบัติการ

7. การยกย่องตรวจสอบและทบทวนกลยุทธ์

การยกย่องตรวจสอบและทบทวนกลยุทธ์เป็นการตรวจสอบทบทวนร่วมกันว่า เอกสารแผนกลยุทธ์ที่ยกย่องมานั้นสื่อสารตรงประเด็นและครอบคลุมสาระสำคัญที่ได้ร่วมกันคิดมาหรือไม่โดยกลุ่มบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนซึ่งควรเป็นบุคคลที่รอบรู้ และอยู่ในกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ตั้งแต่ต้น เอกสารแผนกลยุทธ์ควรมีความชัดเจนในสาระว่าด้วยพันธกิจ วิสัยทัศน์ แนวทางการดำเนินงาน และไม่ควรระบุรายละเอียดมากเกินไป ควรเป็นสาระที่กลั่นกรองและกระชับ

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนเปรียบเสมือนแผนที่และเข็มทิศนำทางสู่การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกันทั้งในด้านการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การบริหารที่เน้นการกระจายอำนาจ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการประกอบด้วย การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การประเมินสถานภาพของ โรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียนการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติ การยกย่องตรวจสอบ ทบทวนกลยุทธ์ นอกจากนี้ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนัก และให้ความร่วมมือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการจัดทำแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษา มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้หลายเรื่องด้วยกันซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา และนำเสนอดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

คมสิน ศรีมานะศักดิ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่าครู มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูในโรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิชาการเป็นอันดับแรก และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสำคัญในลำดับรองลงมา

ไพรัตน์ มนต์วิเศษ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานและกระบวนการวางแผนประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า

1. การดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนมมีปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง 3 ด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำคือ ด้านการติดตามประเมินผล ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการเตรียมวางแผน ส่วนด้านการดำเนินงานตามแผนมีปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามตัวแปรขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ณรงค์ แสนฤทธิ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ : ศึกษากรณีโรงเรียนลำปาววิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า ชั้นเตรียมการ ปัญหาที่พบคือการแต่งตั้งกรรมการบางส่วนมีความซ้ำซ้อน บุคลากรบางส่วนมีความรู้และทักษะในการวางแผนไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะบางส่วนไม่เป็นปัจจุบัน การจัดทำล่าช้า ไม่ครบถ้วน ด้านขั้นตอนการจัดทำแผน ปัญหาที่พบคือ การวิเคราะห์นโยบายล่าช้า ข้อมูลไม่เพียงพอ ไม่มีโครงการเฉพาะกิจ การสั่งการนอกเหนือจากแผนปฏิบัติการ โรงเรียนไม่มีแผนการศึกษาระยะยาว ชั้นปฏิบัติตามแผน ปัญหาที่พบคือ การดำเนินงานบางส่วนไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

เนื่องจากครู อาจารย์ขาดความรู้และทักษะที่เพียงพอ การจัดซื้อหาวัสดุครุภัณฑ์บางประการ มีความล่าช้า ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล ปัญหาที่พบ คือการประเมินผลไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาและข้อมูลบางส่วนขาดเคลื่อน

ประจวบ จันทวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหาการวางแผนปฏิบัติงานประจำปีโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า วิทยาลัยการอาชีพมีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับมากในด้านการติดตามการควบคุมและประเมินผลแผนปฏิบัติการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเตรียมการวางแผน การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ และด้านการวางแผนปฏิบัติการ

สมชาย เป้าหล่อเพชร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการวางแผนการบริหารตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ มีทัศนะต่อปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก ระดับปัญหารวมทุกด้านและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการวางแผนการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกันทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน

3. ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความเห็นในการวางแผนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวางแผนมีความแตกต่างกัน ของระดับปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญเลี้ยง คำชู (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานสร้างแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีการดำเนินงานสร้างแผนกลยุทธ์โดยรวมและเป็นรายด้าน มี 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์ภารกิจของหน่วยงานด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ และด้านกลยุทธ์การพัฒนา ผู้บริหารมีการดำเนินงานมากกว่าครูมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือด้านการวิเคราะห์ภารกิจของหน่วยงาน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จ และด้านการจัดทำแผนปฏิบัติงานและโครงการมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนไม่ขยายโอกาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

โรเบิร์ต (Robert. 1989 : 5247 - A) ได้วิจัยเรื่อง การวางแผนการศึกษาของรัฐ อัลบามา กล่าวถึงสภาพสังคมและปรัชญาการศึกษาที่เปลี่ยนไปมีผลกระทบต่อ การวางแผน การศึกษา การวิจัยในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา พบว่า การวางแผนการศึกษาต้องกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม และให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโดยให้มีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและด้านการวางแผน

เบลเบซ (Bellbase. 1992 : 430 - A) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการวางแผนในการจัดการ การศึกษาระดับอาชีวศึกษาของประเทศที่กำลังพัฒนา ได้ทำการวิจัยที่ประเทศเนปาล พบว่า ความล้มเหลวของการจัดการศึกษาอาชีพนั้นเพราะมีปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น สภาพ ของสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การบริหารการศึกษา นโยบายและเหตุผลขององค์กร ที่สำคัญคือขาดการบริหารที่เป็นไปตามแผน การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนะให้มีการวางแผน ระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควบคู่กันไป

อคินซานยา (Akinsanya. 1994 : 6282 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วม ในการวางแผนการศึกษาของครูในดาลอส ประเทศไนจีเรีย ตามทัศนะของนักการมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักการมัธยมศึกษาต้องการให้ครูใหญ่ใช้แผนประเมินและนิเทศ แผนการวางแผนการบริหารงาน การวางแผนอบรมบุคลากร และการวางแผนความสัมพันธ์ กับชุมชน พร้อมกับการปฏิบัติตามแผนด้วย ครูผู้สอนก็ควรพัฒนาหลักสูตรและการสอน สมาคมครูแห่งไนจีเรีย ควรจัดอบรมบุคลากร วางมาตรฐานวิชาชีพครู วางข้อกำหนด การปฏิบัติงานและเงินเดือน แนะนำและประเมินผลการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะ ว่าครูควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวางแผนเพื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

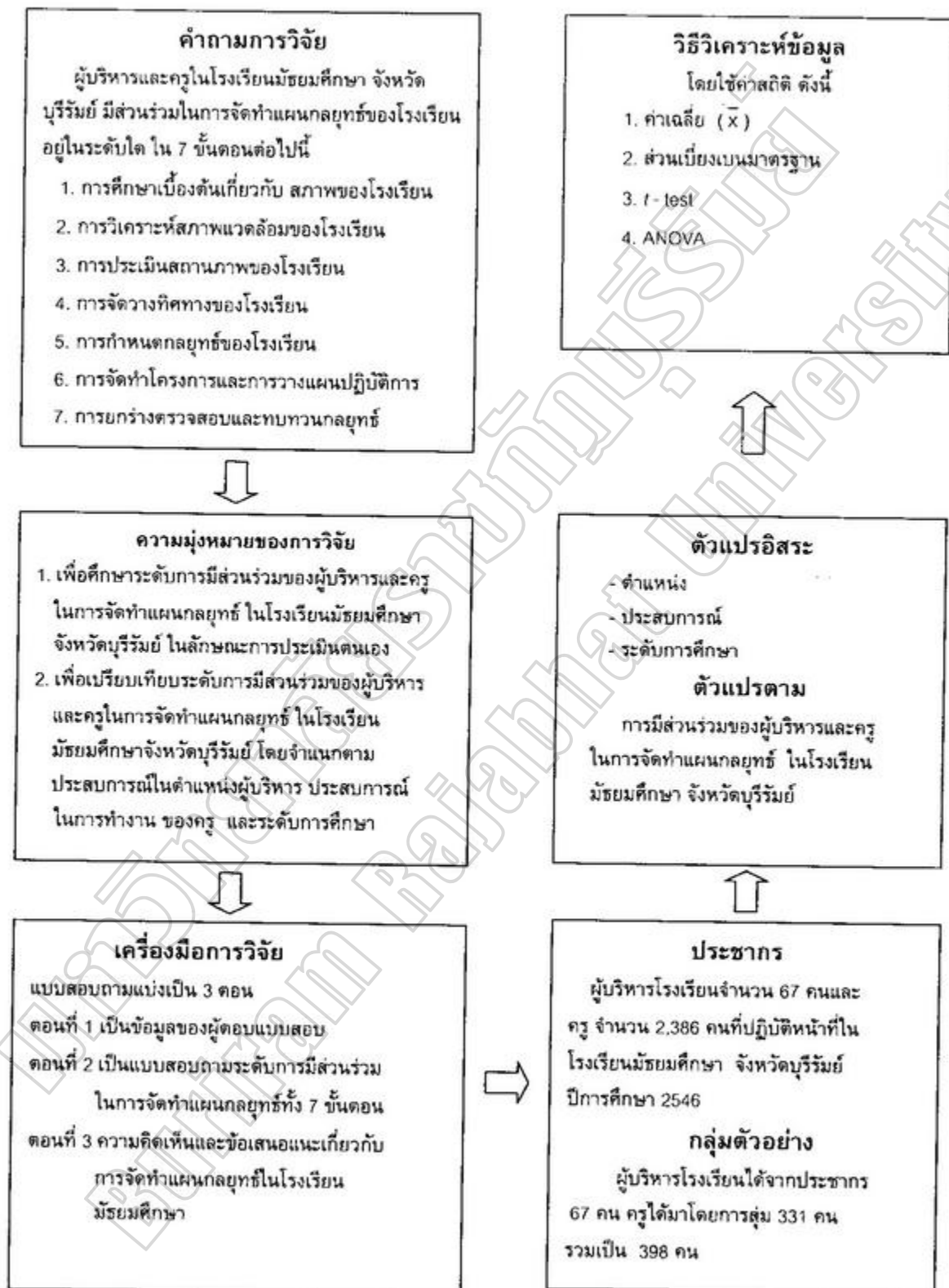
มู (Moo. 1997 : 4169 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนกลยุทธ์และการพัฒนา องค์กรเพื่อเป็นทางเลือกในการเปลี่ยนยุทธวิธีสำหรับผู้ศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับ K-12 รัฐออเรกอน สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า แผนกลยุทธ์และการพัฒนาองค์กรสามารถ ก่อรูปในทางทฤษฎีได้จริงๆ และมีประเด็นที่ชี้ชัดว่าแผนกลยุทธ์ และการพัฒนาองค์กร เพื่อสร้างองค์ประกอบกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนรัฐบาล และทฤษฎีแบบแยกสัดส่วน ได้พัฒนามาจากแผนกลยุทธ์และการพัฒนาองค์กร

โซเดอร์ (Soder. 1997 : 2410 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนกลยุทธ์ ทางการศึกษาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนชุมชน ในวิทยาลัยชุมชน แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่าการวางแผนจะได้ผลก็ต่อเมื่อมีการวางแผนกลยุทธ์ด้วยการวิเคราะห์ ระบบ จัดเป็นโครงการพัฒนาระหว่างแผนต่อแผน และการวางแผนนั้นไม่ควรจำกัดในด้าน เวลา ข้อตกลงในการวางแผนกลยุทธ์ ได้รับการพิจารณาอย่างเคร่งครัดและเป็นไป อย่างถูกต้อง

ลอฟตัน (Lofton, 2002 : 635 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบของแผนกลยุทธ์ที่มีต่อการปฏิรูปสถานศึกษาในวิทยาลัยชุมชนแวนการ์ด ทั้ง 12 แห่ง พบว่าวิทยาลัยชุมชนที่ใช้แผนกลยุทธ์มีแนวโน้มที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงสถาบันให้เป็นวิทยาลัยชุมชนที่ดียิ่งไปกว่านั้นกระบวนการปฏิรูปต้องอาศัยทักษะการจัดการที่เป็นที่ยอมรับได้จากประธานบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการใช้แผนกลยุทธ์เป็นวิธีที่ท้าทายการปฏิรูปสถานศึกษาต้องมีผู้นำที่สามารถพัฒนากลยุทธ์เพื่อจัดการกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้

โดยสรุปแล้ว งานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ พบว่า การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสามัคคีธรรม คือหลักการที่ว่าการสร้างสรรค์ใด ๆ จะมีพลังมากน้อยแค่ไหนเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเห็นชอบและความร่วมมือกันของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นผลงานที่มีคุณภาพ คือ ผลงานที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมืออย่างแท้จริงในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน กล่าวคือ ขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงเพื่อวางแผนดำเนินการต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา
2546 จำนวน 2,453 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 67 คน และครูจำนวน 2,386 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ผู้บริหารใช้ประชากร จำนวน 67 คน

2.2 ครู ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
จากตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 331 คน หลังจากนั้น
ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปทุกโรงเรียนตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling)

2.3 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 398 คน

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ผู้บริหาร	ครู		ผู้บริหาร	ครู	
เมืองบุรีรัมย์	บุรีรัมย์พิทยาคม	1	164	165	1	20	21
เมืองบุรีรัมย์	ภัทรบพิตร	1	79	80	1	11	12
เมืองบุรีรัมย์	บัวหลวงพิทยาคม	1	77	78	1	11	12
เมืองบุรีรัมย์	พระครูพิทยาคม	1	42	43	1	6	7
เมืองบุรีรัมย์	สองห้องพิทยาคม	1	25	26	1	4	5
เมืองบุรีรัมย์	กนกศิลป์พิทยาคม	1	22	23	1	3	4
เมืองบุรีรัมย์	สวายจิกพิทยาคม	1	12	13	1	2	3
เมืองบุรีรัมย์	หนองตาตพิทยาคม	1	10	11	1	2	3
เมืองบุรีรัมย์	กลันทาพิทยาคม	1	12	13	1	2	3
ลำปลายมาศ	ลำปลายมาศ	1	93	94	1	12	13
ลำปลายมาศ	ธารทองพิทยาคม	1	60	61	1	8	9
ลำปลายมาศ	ตลาดโพธิ์พิทยาคม	1	26	27	1	4	5
ลำปลายมาศ	จตุราษฎร์พิทยาคม	1	18	18	1	3	4
ลำปลายมาศ	เมืองแฝกพิทยาคม	1	12	13	1	2	3
ลำปลายมาศ	ทะเลน้อยพิทยาคม	1	12	13	1	2	3
บ้านด่าน	รัมย์บุรีพิทยาคม	1	55	56	1	8	9
ชำนิ	เมืองยางพิทยาคม	1	17	18	1	3	4
กระสัง	กระสังพิทยาคม	1	76	77	1	10	11
กระสัง	ลำดวนพิทยาคม	1	24	25	1	4	5
กระสัง	สูงเนินพิทยาคม	1	17	18	1	3	4
กระสัง	ชุมแสงพิทยาคม	1	18	19	1	3	4
ประโคนชัย	ประโคนชัยพิทยาคม	1	126	127	1	16	17
ประโคนชัย	บ้านบุวิทยาสุวรรค์	1	24	25	1	3	4
ประโคนชัย	ไพศาลพิทยาคม	1	23	24	1	3	4

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ผู้บริหาร	ครู		ผู้บริหาร	ครู	
ประโคนชัย	เมืองตลุงพิทยาสรร	1	25	26	1	3	4
ประโคนชัย	แสงทองพิทยาคม	1	14	15	1	2	3
บ้านกรวด	บ้านกรวดวิทยาการ	1	55	56	1	7	8
บ้านกรวด	โนนเจริญพิทยาคม	1	24	25	1	3	4
พลับพลายชัย	พลับพลายชัยพิทยาคม	1	37	38	1	5	6
ห้วยราช	ห้วยราชพิทยาคม	1	49	50	1	7	8
ละหานทราย	ละหานทรายรัชดาภิเษก	1	68	69	1	10	11
ละหานทราย	ร่วมจิตต์วิทยา	1	14	15	1	2	3
ละหานทราย	ละหานทรายวิทยา	1	14	15	1	2	3
ละหานทราย	ดาจพิทยาสรรค์	1	10	11	1	2	3
นางรอง	นางรอง	1	110	111	1	12	13
นางรอง	สิงห์พิทยาคม	1	35	36	1	5	6
นางรอง	นางรองพิทยาคม	1	44	45	1	6	7
นางรอง	ทุ่งแสงทองพิทยาคม	1	16	17	1	3	4
นางรอง	พิมพ์รัฐประชาสรรค์	1	17	18	1	3	4
นางรอง	เหลื่องพนาพิทยาคม	1	8	9	1	2	3
นางรอง	ถนนหักพิทยาคม	1	9	10	1	2	3
หนองกี่	หนองกี่พิทยาคม	1	84	85	1	11	12
หนองกี่	เมืองโพธิ์ชัยพิทยาคม	1	18	19	1	3	4
ปะคำ	ไทยเจริญวิทยา	1	39	40	1	5	6
ปะคำ	ปะคำพิทยาคม	1	16	17	1	2	3
โนนสุวรรณ	โนนสุวรรณพิทยาคม	1	25	26	1	3	4
โนนสุวรรณ	สามัคคีพิทยาคม	1	8	9	1	2	3
โนนดินแดง	ร่มเกล้า บุรีรัมย์	1	40	41	1	5	6

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ผู้บริหาร	ครู		ผู้บริหาร	ครู	
เฉลิม							
พระเกียรติ	พนมรุ้ง	1	34	35	1	5	6
พุทไธสง	พุทไธสง	1	76	77	1	10	11
หนองหงส์	หนองหงส์พิทยาคม	1	36	37	1	5	6
หนองหงส์	ห้วยหินพิทยาคม	1	10	11	1	2	3
นาโพธิ์	นาโพธิ์พิทยาคม	1	42	43	1	6	7
นาโพธิ์	อุดมอักษรพิทยาคม	1	9	10	1	2	3
สตึก	สตึก	1	82	83	1	10	11
สตึก	เมืองแกพิทยาคม	1	40	41	1	6	7
สตึก	จุฬารัตนราช วิทยาลัย	1	19	20	1	3	4
สตึก	สะแกพิทยาคม	1	15	16	1	2	3
สตึก	ร่อนทองพิทยาคม	1	16	17	1	2	3
สตึก	สมเสมีดวิทยา	1	10	11	1	2	3
คูเมือง	คูเมืองพิทยาคม	1	43	44	1	6	7
คูเมือง	คูมใหญ่วิทยา	1	31	32	1	4	5
คูเมือง	มัธยมพรสำราญ	1	14	15	1	2	3
คูเมือง	หนองขमारพิทยาคม	1	12	13	1	2	3
แคนดง	แคนดงพิทยาคม	1	25	26	1	3	4
คูเมือง	ดงพลองพิทยาคม	1	13	14	1	2	3
บ้านใหม่- ไชยพนธ์	กุสุวันแดงพิทยาคม	1	36	37	1	5	6
รวม		67	2,368	2,453	67	331	398

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สร้างตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของลิเคอร์ท เพื่อสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบวิธีของ ลิเคอร์ท ครอบคลุมกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของกรมสามัญศึกษา 7 ขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
3. การประเมินสถานภาพของโรงเรียน
4. การจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน
6. การยกร่างและตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์
7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนกลยุทธ์

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยพัฒนาและปรับปรุงจากกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 : 69 - 71) ให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับโรงเรียน ได้แก่ การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การประเมินสถานภาพของโรงเรียน การจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน การยกร่างและตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนกลยุทธ์

3. สร้างแบบสอบถามที่ได้ศึกษาในข้อ 1 - 2 จำนวน 35 ข้อ แล้วนำเสนอประธาน และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ประธาน และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

4. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขตามข้อ 3 ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบทางด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด จำนวน 4 ท่านได้แก่

4.1 นายสุรศักดิ์ ศรีสว่างรัตน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

4.2 นายสง่า จันทรวีเศษ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

4.3 นายศรัทธา มีอ่อง ตำแหน่ง อาจารย์ 3 โรงเรียนธารทองพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

4.4 นายพินิจ อุไรรักษ์ ตำแหน่ง อาจารย์ 3 โรงเรียนลำปลายมาศ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

5. แก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะเพื่อให้มีความสมบูรณ์และ เหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ตรวจเรียบร้อยแล้วไปใช้ทดลอง (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 40 คน

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เป็นรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item - total Correlation) โดยทดสอบ ด้วย t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือ ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามี อำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 1.819 ถึง 4.064 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 : 96) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.9851

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไปขอความร่วมมือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ ทั้ง 4 เขต ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ ทั้ง 4 เขต พร้อมแบบสอบถาม จัดส่งทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเอง พร้อมนัดหมายการเก็บข้อมูล ภายใน 1 เดือน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งทางไปรษณีย์และผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. แบบสอบถาม 398 ฉบับ ได้รับกลับคืน 379 ฉบับ คิดเป็น 95.22 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนมาทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นรายข้อ และจำแนกเป็นกลุ่มตามลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด	ตรวจให้ 5 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมาก	ตรวจให้ 4 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติปานกลาง	ตรวจให้ 3 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อย	ตรวจให้ 2 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อยที่สุด	ตรวจให้ 1 คะแนน
3. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows
4. นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเทียบกับเกณฑ์ เพื่อแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 : 100)

4.51 - 5.00	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมาก
2.51 - 3.50	ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติปานกลาง

1.51 - 2.50 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อย

1.00 - 1.50 ระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อยที่สุด

5. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามตัวแปรสถานภาพ โดยใช้ t -test

6. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามตัวแปรประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โดยใช้ F -test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

7. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามตัวแปรระดับการศึกษา โดยใช้ F -test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

8. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ F -test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

9. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามตัวแปรระดับการศึกษา โดยใช้ F -test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

10. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนของข้อมูล

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

1.3.1 ผู้บริหารโรงเรียน ใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

1.3.2 ครู ใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) จากสูตรต่อไปนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบกลุ่ม

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้สูตร t -test (Independent Samples) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงของ t -distribution
	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ F -test โดยใช้สูตรดังนี้

$$F = \frac{Ms_b}{Ms_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F -distribution
	Ms_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	Ms_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 จากการเปรียบเทียบตามข้อ 3.2 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 :346)

$$F = \frac{(\bar{X}_i - \bar{X}_j)^2}{MS_{\text{error}} \left\{ \frac{(n_i + n_j)}{n_i n_j} \right\}}$$

- เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่จะนำไปเปรียบเทียบ
 \bar{X}_i, \bar{X}_j แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ i และกลุ่มที่ j ตามลำดับ
 n_i, n_j แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่ i และกลุ่มที่ j ตามลำดับ
 MS_{error} แทน ค่าประมาณของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้อย่างต่อไปนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t -distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F -distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ใช้ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู จำแนกตามตำแหน่งเป็นรายข้อ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ตอนที่ 6 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	379	100.00
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารโรงเรียน	67	17.70
1.2 ครู	312	82.30
2. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน		
2.1 ประสบการณ์		
2.1.1 น้อยกว่า 5 ปี	-	-
2.1.2 5 ปี ถึง 10 ปี	17	25.40
2.1.3 มากกว่า 10 ปี	50	74.60
2.2 ระดับการศึกษา		
2.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
2.2.2 ปริญญาตรี	39	58.20
2.2.3 สูงกว่าปริญญาตรี	28	41.80

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
3. กลุ่มครู		
3.1 ประสบการณ์		
3.1.1 น้อยกว่า 5 ปี	56	17.90
3.1.2 5 ปี ถึง 10 ปี	137	43.90
3.1.3 มากกว่า 10 ปี	119	38.10
3.2 ระดับการศึกษา		
3.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
3.2.2 ปริญญาตรี	291	92.90
3.2.3 สูงกว่าปริญญาตรี	22	7.10

จากตาราง 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 379 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 17.70 และครูร้อยละ 82.30 เมื่อจำแนกผู้บริหารโรงเรียนตามประสบการณ์ในตำแหน่งบริหาร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งบริหารมากกว่า 10 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.60 รองลงมาเป็น 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.40 และไม่มีผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งบริหารน้อยกว่า 5 ปี เมื่อจำแนกผู้บริหารโรงเรียนตามระดับการศึกษา พบว่ามีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 58.20 รองลงมาเป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.80 และไม่มีผู้บริหารที่มีการศึกษิต่ำกว่าปริญญาตรี

ส่วนในกลุ่มครูเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่าทำงาน 5 - 10 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.90 รองลงมาได้แก่ผู้ที่ทำงานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.10 และทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 17.90 และเมื่อจำแนกครูตามระดับการศึกษา พบว่ามีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.90 รองลงมาเป็นสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 7.10 และไม่มีครูที่มีการศึกษิต่ำกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกตามตำแหน่งเป็นรายชื่อ ซึ่งปรากฏดังตาราง 3 ถึงตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

รายการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน	3.99	0.88	มาก
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	4.18	0.91	มาก
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	4.01	0.89	มาก
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	3.76	1.01	มาก
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	3.94	1.02	มาก
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	4.04	1.01	มาก
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	4.11	0.94	มาก
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.12	1.00	มาก
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี	3.99	1.03	มาก
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ	4.00	1.03	มาก
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมืองและกฎหมาย	3.91	1.13	มาก
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน	4.18	1.05	มาก
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน	4.21	0.95	มาก
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร	4.16	1.06	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน	4.16	1.01	มาก
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์	4.16	1.03	มาก
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริหารจัดการ	4.19	1.09	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน	4.12	0.99	มาก
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและเชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก	4.09	1.03	มาก
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงด้อยของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.12	1.01	มาก
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียนนำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในมาพิจารณา	4.15	1.02	มาก
การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.43	0.90	มาก
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.40	0.91	มาก
20. มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน	4.43	0.91	มาก
21. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน	4.45	0.90	มาก
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน	4.32	0.89	มาก
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร	4.33	0.92	มาก
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน	4.31	0.91	มาก
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ	4.31	0.95	มาก
การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ	4.13	0.85	มาก
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ	4.15	0.95	มาก
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ	4.16	0.97	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดงปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่	4.15	0.96	มาก
28. มีส่วนร่วมกำหนดแหล่งข้อมูล/สารสนเทศ เพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด	4.07	0.98	มาก
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม	4.18	0.84	มาก
30. มีส่วนร่วมกำหนดฝ่าย/หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในแต่ละกิจกรรม	4.27	0.90	มาก
31. มีส่วนร่วมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	4.07	0.95	มาก
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ	3.96	1.04	มาก
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	4.19	0.99	มาก
การมีส่วนร่วมในการยกร่างและตรวจสอบ ทบทวนแผนกลยุทธ์	4.21	0.99	มาก
34. มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์	4.19	1.02	มาก
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำ แผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	4.22	1.00	มาก
รวมเฉลี่ย	4.19	0.84	มาก

จากตาราง 3 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) และเมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนพบว่ามีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ การจัดวางทิศทางทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.43$) การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.32$) การยกร่างและตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.21$) การจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.13$) การประเมินสถานภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.12$) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.11$) และการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู

รายการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน	3.28	0.88	ปานกลาง
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	3.46	1.00	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	3.38	0.99	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	3.25	0.99	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	3.15	1.08	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	3.17	1.05	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	3.20	0.88	ปานกลาง
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.32	1.02	ปานกลาง
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี	3.18	1.04	ปานกลาง
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ	3.13	1.02	ปานกลาง
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการเมืองและกฎหมาย	3.03	1.06	ปานกลาง
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน	3.34	1.02	ปานกลาง
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน	3.52	0.93	มาก
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร	3.31	1.02	ปานกลาง
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน	3.02	1.11	ปานกลาง
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์	3.13	1.07	ปานกลาง
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารจัดการ	3.06	1.10	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน	3.20	0.97	ปานกลาง
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและ เชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก	3.15	1.05	ปานกลาง
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงด้อย ของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	3.26	1.00	ปานกลาง
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียน นำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และภายในมาพิจารณา	3.21	1.06	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษา ของโรงเรียน	3.67	1.00	มาก
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	3.66	1.02	มาก
20. มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน	3.69	1.04	มาก
21. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน	3.68	1.04	มาก
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน	3.47	1.02	ปานกลาง
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร	3.42	1.08	ปานกลาง
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน	3.41	1.12	ปานกลาง
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ	3.58	1.04	มาก
การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและ การวางแผนปฏิบัติการ	3.49	0.88	ปานกลาง
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ	3.46	0.96	ปานกลาง
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ	3.45	0.97	ปานกลาง
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดงปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่	3.47	1.00	ปานกลาง
28. มีส่วนร่วมกำหนดแหล่งข้อมูล/สารสนเทศ เพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด	3.33	1.02	ปานกลาง
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติการ	3.50	0.97	ปานกลาง
30. มีส่วนร่วมกำหนดฝ่าย/หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ ในแต่ละกิจกรรม	3.49	1.05	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
31. มีส่วนร่วมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	3.50	1.05	ปานกลาง
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ	3.67	1.05	มาก
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	3.60	1.06	มาก
การมีส่วนร่วมในการยกย่องและตรวจสอบ ทบทวนแผนกลยุทธ์	3.17	1.01	ปานกลาง
34. มีส่วนร่วมยกย่องแผนกลยุทธ์	3.21	1.14	ปานกลาง
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำ แผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	3.14	1.12	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.35	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์มีส่วนร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนจากสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือ การจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.67$) การจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.49$) การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.47$) การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.28$) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.20$) การประเมินสถานภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.20$) และการยกย่องและตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.17$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูซึ่งปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู

รายการมีส่วนร่วม	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับ สภาพของโรงเรียน	3.99	0.88	3.28	0.88	5.951**
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	4.18	0.91	3.46	1.00	5.433**
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	4.01	0.89	3.38	0.99	4.824**
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	3.76	1.01	3.25	0.99	3.845**
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	3.94	1.02	3.15	1.08	5.482**
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	4.04	1.01	3.17	1.05	6.209**
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของโรงเรียน	4.11	0.94	3.20	0.88	7.516**
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.12	1.00	3.32	1.02	5.815**
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี	3.99	1.03	3.18	1.04	5.731**
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้าน เศรษฐกิจ	4.00	1.03	3.13	1.02	6.281**
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการเมืองและกฎหมาย	3.91	1.13	3.03	1.06	6.083**
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน	4.18	1.05	3.34	1.02	6.079**
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน	4.21	0.95	3.52	0.93	5.426**

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร	4.16	1.06	3.31	1.02	6.167**
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน	4.16	1.01	3.02	1.11	7.739**
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์	4.16	1.03	3.13	1.07	7.254**
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริหารจัดการ	4.19	1.09	3.06	1.10	7.632**
การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน	4.11	0.98	3.20	0.97	6.944**
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและเชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก	4.09	1.03	3.15	1.05	6.659**
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงด้อยของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.12	1.01	3.26	1.00	6.363**
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียน นำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในมาพิจารณา	4.15	1.02	3.21	1.06	6.632**
การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.42	0.90	3.67	1.00	5.699**
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.40	0.91	3.66	1.02	5.479**
20. มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน	4.43	0.91	3.69	1.04	5.415**
21. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน	4.45	0.90	3.68	1.04	5.627**
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน	4.31	0.88	3.47	1.02	6.291**
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร	4.33	0.92	3.42	1.08	6.378**
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน	4.31	0.91	3.41	1.12	6.205**
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ	4.31	0.95	3.58	1.04	5.276**
การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ	4.13	0.85	3.49	0.88	5.382**
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ	4.15	0.95	3.46	0.96	5.351**
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ	4.16	0.97	3.45	0.97	5.481**

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดงปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่	4.15	0.96	3.47	1.00	5.005**
28. มีส่วนร่วมกำหนดแหล่งข้อมูล/สารสนเทศ เพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด	4.07	0.98	3.33	1.02	5.441**
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม	4.18	0.84	3.50	0.97	5.312**
31. มีส่วนร่วมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	4.07	0.95	3.50	1.05	4.140**
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ	3.96	1.04	3.67	1.05	1.996*
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	4.19	0.99	3.60	1.06	4.218**
การมีส่วนร่วมในการยกร่างและตรวจสอบทบทวน แผนกลยุทธ์	4.20	0.99	3.17	1.01	7.052**
34. มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์	4.19	1.02	3.21	1.14	6.515**
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำ แผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	4.22	1.00	3.14	1.12	7.312**
รวมเฉลี่ย	4.19	0.84	3.35	0.80	7.542**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 32 การเขียนโครงการมีส่วนร่วม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน
ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 6 ถึงตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน

รายการมีส่วนร่วม	5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับ สภาพของโรงเรียน	4.01	0.64	3.97	0.97
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	4.28	0.67	4.14	1.00
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	4.11	0.68	3.98	0.97
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	3.72	0.89	3.78	1.07
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	3.89	0.83	3.96	1.10
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	4.06	0.80	4.04	1.10
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของโรงเรียน	4.09	0.72	4.12	1.02
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.94	0.87	4.18	1.05
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี	3.89	0.90	4.02	1.09
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ	3.78	0.88	4.08	1.10
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการเมืองและกฎหมาย	3.61	0.98	4.02	1.18
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน	4.33	0.77	4.12	1.15
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน	4.22	0.81	4.20	1.02

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร	4.28	0.89	4.12	1.13
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน	4.28	0.67	4.12	1.13
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์	4.28	0.96	4.12	1.07
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริหารจัดการ	4.28	1.07	4.16	1.12
การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน	4.05	0.82	4.14	1.06
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและเชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก	4.11	0.83	4.08	1.11
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงด้อยของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.06	0.94	4.14	1.06
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียน นำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในมาพิจารณา	4.00	0.97	4.20	1.06
การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.42	0.84	4.42	0.94
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.39	0.85	4.41	0.96
20. มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน	4.44	0.86	4.43	0.96
21. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน	4.44	0.86	4.45	0.94
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน	4.46	0.73	4.26	0.95
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร	4.50	0.71	4.27	1.00
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน	4.44	0.70	4.27	1.00
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ	4.44	0.86	4.27	1.00
การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ	4.10	0.78	4.14	0.90
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ	4.00	0.91	4.20	0.98
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ	4.06	0.87	4.20	1.02

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดงปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่	4.00	0.97	4.20	0.98
28. มีส่วนร่วมกำหนดแหล่งข้อมูล/สารสนเทศ เพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด	4.06	0.87	4.08	1.04
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม	4.28	0.67	4.14	0.91
30. มีส่วนร่วมกำหนดฝ่าย/หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ ในแต่ละกิจกรรม	4.28	0.89	4.27	0.93
31. มีส่วนร่วมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	3.94	1.06	4.12	0.93
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ	4.00	1.03	3.94	1.07
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	4.33	1.03	4.14	1.00
34. มีส่วนร่วมในการยกร่างและตรวจสอบ ทบทวนแผนกลยุทธ์	4.19	0.76	4.21	1.08
35. มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์	4.22	0.88	4.18	1.09
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำ แผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	4.17	0.71	4.24	1.11
รวมเฉลี่ย	4.19	0.62	4.18	0.92

แบบสอบถามได้แบ่งประสบการณ์เป็น 3 ระดับ แต่ผลการตรวจสอบกลุ่มตัวอย่าง
มีประสบการณ์ 2 ระดับ จึงเปลี่ยน จาก ANOVA เป็น *t*-test

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณา
แต่ละขั้นตอนพบว่า มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน

รายการมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	2.111	2	1.055	1.048	0.352
	ภายในกลุ่ม	311.261	309	1.007		
	รวม	313.372	311			
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	5.330	2	2.665	2.743	0.066
	ภายในกลุ่ม	300.282	309	0.972		
	รวม	305.612	311			
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	11.786	2	5.893	6.232**	0.002
	ภายในกลุ่ม	292.211	309	0.946		
	รวม	303.997	311			
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	13.053	2	6.527	5.727**	0.004
	ภายในกลุ่ม	352.165	309	1.140		
	รวม	365.218	311			
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	ระหว่างกลุ่ม	10.386	2	5.193	4.810**	0.009
	ภายในกลุ่ม	333.611	309	1.080		
	รวม	343.997	311			
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคมและวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	5.936	2	2.968	2.899	0.057
	ภายในกลุ่ม	316.369	309	1.024		
	รวม	322.304	311			
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	8.526	2	4.263	4.016*	0.019
	ภายในกลุ่ม	328.060	309	1.062		
	รวม	336.587	311			

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	5.296	2	2.648	2.555	0.79
	ภายในกลุ่ม	320.316	309	1.037		
	รวม	325.612	311			
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการเมืองและกฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	10.776	2	5.388	4.869**	0.008
	ภายในกลุ่ม	341.964	309	1.107		
	รวม	352.740	311			
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างและนโยบาย ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.079	2	1.539	1.475	0.230
	ภายในกลุ่ม	322.585	309	1.044		
	รวม	325.663	311			
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการให้บริการและ คุณลักษณะผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.249	2	1.125	1.289	0.277
	ภายในกลุ่ม	269.594	309	0.872		
	รวม	271.843	311			
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	5.995	2	2.998	2.923	0.055
	ภายในกลุ่ม	316.848	309	1.025		
	รวม	322.843	311			
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	17.098	2	8.549	7.163**	0.001
	ภายในกลุ่ม	368.787	309	1.193		
	รวม	385.885	311			
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน ด้านวัสดุอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	9.418	2	4.709	4.237*	0.015
	ภายในกลุ่ม	343.454	309	1.112		
	รวม	352.872	311			
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	7.932	2	3.966	3.313*	0.038
	ภายในกลุ่ม	369.911	309	1.197		
	รวม	377.843	311			

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
16. มีส่วนร่วมประเมิน ความรุนแรงเชิงบวกและ เชิงลบของผลกระทบจาก สภาพแวดล้อมภายนอก	ระหว่างกลุ่ม	5.814	2	2.921	2.685	0.070
	ภายในกลุ่ม	336.078	309	1.088		
	รวม	341.920	311			
17. มีส่วนร่วมประเมิน สมรรถนะเชิงเด่นและ เชิงด้อยของสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.925	2	2.462	2.466	0.087
	ภายในกลุ่ม	308.562	309	0.999		
	รวม	313.487	311			
18. มีส่วนร่วมประเมิน สถานภาพของโรงเรียน นำผลการสังเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก และภายในมาพิจารณา	ระหว่างกลุ่ม	3.238	2	1.619	1.439	0.239
	ภายในกลุ่ม	347.634	309	1.125		
	รวม	350.872	311			
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.863	2	0.431	0.410	0.664
	ภายในกลุ่ม	325.124	309	1.025		
	รวม	325.987	311			
20. มีส่วนร่วมกำหนด พันธกิจของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.380	2	1.190	1.029	0.337
	ภายในกลุ่ม	336.838	309	1.090		
	รวม	339.216	311			
21. มีส่วนร่วมกำหนด เป้าประสงค์ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.827	2	1.913	1.778	0.171
	ภายในกลุ่ม	332.478	309	1.076		
	รวม	336.304	311			
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ ระดับองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	5.097	2	2.548	2.205	0.112
	ภายในกลุ่ม	357.057	309	1.156		
	รวม	362.154	311			
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ ระดับแผนงาน	ระหว่างกลุ่ม	6.244	2	3.122	2.532	0.081
	ภายในกลุ่ม	381.060	309	1.233		
	รวม	387.304	311			

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ ระดับปฏิบัติการ ตามโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	8.113	2	4.057	3.802*	0.023
	ภายในกลุ่ม	329.720	309	1.067		
	รวม	337.833	311			
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ องค์ประกอบเบื้องต้น ของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.582	2	1.791	1.937	0.146
	ภายในกลุ่ม	285.789	309	0.925		
	รวม	289.372	311			
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของ โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	5.100	2	2.550	2.754	0.065
	ภายในกลุ่ม	286.080	309	0.926		
	รวม	291.179	311			
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัด โครงการที่แสดงปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่ม เป้าหมาย และสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	4.501	2	2.251	2.263	0.106
	ภายในกลุ่ม	307.239	309	0.994		
	รวม	311.740	311			
28. มีส่วนร่วมกำหนดแหล่ง ข้อมูล/สารสนเทศ เพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด	ระหว่างกลุ่ม	4.602	2	2.301	2.245	0.108
	ภายในกลุ่ม	316.732	309	1.025		
	รวม	321.333	311			
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอน การปฏิบัติกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.084	2	1.542	1.649	0.194
	ภายในกลุ่ม	288.916	309	0.935		
	รวม	292.000	311			
30. มีส่วนร่วมกำหนดฝ่าย/ หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ ในแต่ละกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.114	2	0.557	0.505	0.604
	ภายในกลุ่ม	340.835	309	1.103		
	รวม	341.949	311			
31. มีส่วนร่วมกำหนด ระยะเวลาในการดำเนิน โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.568	2	1.284	1.176	0.310
	ภายในกลุ่ม	337.432	309	1.092		
	รวม	340.000	311			

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.069	2	1.034	0.939	0.392
	ภายในกลุ่ม	340.585	309	1.102		
	รวม	342.654	311			
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	7.862	2	3.931	3.583*	0.029
	ภายในกลุ่ม	339.058	309	1.097		
	รวม	346.920	311			
34. มีส่วนร่วมยกวางแผนกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	13.940	2	6.970	5.521**	0.004
	ภายในกลุ่ม	391.518	309	1.267		
	รวม	405.458	311			
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	ระหว่างกลุ่ม	8.346	2	4.173	3.369*	0.036
	ภายในกลุ่ม	382.728	309	1.239		
	รวม	391.047	311			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	5.442	2	2.721	4.241*	0.015
	ภายในกลุ่ม	198.256	309	0.642		
	รวม	203.698	311			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่าข้อที่มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ข้อ 7 การมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี ข้อ 14 การมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์ ข้อ 15 การมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริหารจัดการ ข้อ 24 การมีส่วนร่วม

กำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ ข้อ 33 การมีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน และข้อ 35 การมีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้ สำหรับข้อที่มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ข้อ 3 การมีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา ข้อ 4 การมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ข้อ 5 การมีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน ข้อ 9 การมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมืองและกฎหมาย ข้อ 13 การมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน และข้อ 34 การมีส่วนร่วมยกย่องแผนกลยุทธ์ ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) พบความแตกต่างแสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน จำแนกเป็นรายคู่

รายการมีส่วนร่วม		ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	\bar{X}	3.43	3.39	3.00
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.43	-	0.43*
	5-10 ปี	3.39	-	0.39**
	มากกว่า 10 ปี	3.00	-	-
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	\bar{X}	3.38	3.28	2.89
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.38	-	0.49*
	5-10 ปี	3.28	-	0.39*
	มากกว่า 10 ปี	2.89	-	-
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	\bar{X}	3.38	3.28	2.94
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.38	-	0.44*
	5-10 ปี	3.28	-	0.34*
	มากกว่า 10 ปี	2.94	-	-

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม		ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี	\bar{X}	3.41	3.26	2.98
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.41	-	0.43*
	5-10 ปี	3.26	-	0.28
	มากกว่า 10 ปี	2.98	-	-
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการเมืองและกฎหมาย	\bar{X}	3.34	3.08	2.82
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.34	-	0.52*
	5-10 ปี	3.08	-	0.26
	มากกว่า 10 ปี	2.82	-	-
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการเงิน	\bar{X}	3.25	3.18	2.72
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.25	-	0.53*
	5-10 ปี	3.18	-	0.46**
	มากกว่า 10 ปี	2.72	-	-
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านวัสดุอุปกรณ์	\bar{X}	3.41	3.18	2.93
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.41	-	0.48*
	5-10 ปี	3.18	-	0.25
	มากกว่า 10 ปี	2.93	-	-
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารจัดการ	\bar{X}	3.27	3.15	2.87
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.27	-	0.40
	5-10 ปี	3.15	-	0.28
	มากกว่า 10 ปี	2.87	-	-

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม		ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ	\bar{X}	3.70	3.72	3.38
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.70	0.02	0.32
	5-10 ปี	3.72	-	0.34*
	มากกว่า 10 ปี	3.38	-	-
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	\bar{X}	3.64	3.75	3.40
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.64	-	0.24
	5-10 ปี	3.75	-	0.35*
	มากกว่า 10 ปี	3.40	-	-
34. มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์	\bar{X}	3.32	3.39	2.94
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.32	0.07	0.38
	5-10 ปี	3.39	-	0.45**
	มากกว่า 10 ปี	2.94	-	-
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	\bar{X}	3.32	3.24	2.93
	ต่ำกว่า 5 ปี	3.32	0.08	0.39
	5-10 ปี	3.24	-	0.31
	มากกว่า 10 ปี	2.93	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกันพบว่า

1. ข้อ 3 ที่ว่า "มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา" ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีมีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปีมีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี
2. ข้อ 4 ที่ว่า "มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล" ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปีมีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี
3. ข้อ 5 ที่ว่า "มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน" ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี
4. ข้อ 7 ที่ว่า "มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี" ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี
5. ข้อ 9 ที่ว่า "มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมืองและกฎหมาย" ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีมีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

6. ข้อ 13 ที่ว่า "มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน" ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

7. ข้อ 14 ที่ว่า "มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์" ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

8. ข้อ 24 ที่ว่า "มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการกรมตามโครงการ" ครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

9. ข้อ 33 ที่ว่า "มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน" ครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

10. ข้อ 34 ที่ว่า "มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์" ครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่มีระดับการศึกษา
ต่างกัน ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 9 ถึงตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

รายการมีส่วนร่วม	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับ สภาพของโรงเรียน	4.03	0.86	3.92	0.94
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	4.21	0.86	4.14	1.01
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จากแหล่งที่มีอยู่แล้ว	4.03	0.87	4.00	0.94
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	3.87	0.95	3.61	1.10
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	4.03	0.99	3.82	1.09
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	4.03	1.01	4.07	0.05
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของโรงเรียน	4.12	0.86	4.08	1.06
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.18	0.91	4.04	1.14
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี	3.97	0.96	4.00	1.15
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเศรษฐกิจ	3.95	1.00	4.07	1.12
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการเมืองและกฎหมาย	3.87	1.06	3.96	1.26
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน	4.28	0.92	4.04	1.23

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	ปริญญตรี		สูงกว่าปริญญตรี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน	4.26	0.91	4.14	1.04
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านบุคลากร	4.21	1.00	4.11	1.17
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน	4.18	1.00	4.14	1.08
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.31	1.00	4.21	1.10
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารจัดการ	4.26	1.07	4.11	1.17
การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน	4.11	1.01	4.13	0.98
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและ เชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก	4.10	1.05	4.07	1.05
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงด้อย ของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.08	1.09	4.18	0.94
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียน นำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และภายในมาพิจารณา	4.15	1.04	4.14	1.04
การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษา ของโรงเรียน	4.42	0.93	4.42	0.89
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.14	0.94	4.39	0.92
20. มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน	4.44	0.94	4.43	0.92
21. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน	4.44	0.94	4.46	0.88
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน	4.30	0.90	4.33	0.90
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร	4.33	0.96	4.32	0.90
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน	4.31	0.95	4.32	0.90
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติ กิจกรรมตามโครงการ	4.28	0.97	4.36	0.95

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและ การวางแผนปฏิบัติการ	4.06	0.83	4.23	0.90
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ	4.08	0.98	4.25	0.93
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ	4.13	1.00	4.21	0.96
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดง ปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่	4.08	0.96	4.25	1.00
28. มีส่วนร่วมกำหนดแหล่งข้อมูล/สารสนเทศ เพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด	3.92	0.96	4.29	1.01
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม	4.13	0.77	4.25	0.97
30. มีส่วนร่วมกำหนดฝ่าย/หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในแต่ละกิจกรรม	4.23	0.87	4.32	0.98
31. มีส่วนร่วมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	4.00	0.92	4.18	1.02
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ	3.82	1.12	4.14	0.93
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	4.18	1.02	4.21	0.99
การมีส่วนร่วมในการยกร่างและตรวจสอบ ทบทวน แผนกลยุทธ์	4.20	1.04	4.21	0.96
34. มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์	4.18	1.10	4.21	0.96
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการ จัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	4.23	1.04	4.21	0.99
รวมเฉลี่ย	4.18	0.82	4.19	0.89

แบบสอบถามแบ่งระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ แต่ผลการตรวจสอบกลุ่มตัวอย่าง
มีระดับการศึกษา 2 ระดับ จึงเปลี่ยน จาก ANOVA เป็น t -test

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนพบว่ามีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

รายการมีส่วนร่วม	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน	3.25	0.86	3.64	1.00	2.024*
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	3.42	0.99	3.95	1.13	2.440*
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งที่มีอยู่แล้ว	3.36	0.99	3.73	0.94	1.703
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา	3.22	0.97	3.55	1.14	1.472
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	3.12	1.08	3.50	1.10	1.587
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน	3.14	1.05	3.50	1.10	1.530
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	3.19	0.87	3.30	0.97	0.526
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.32	1.02	3.32	1.04	0.026
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี	3.17	1.04	3.32	0.99	0.633
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ	3.11	1.02	3.36	1.00	1.105
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมืองและกฎหมาย	3.02	1.05	3.18	1.22	0.698

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน	3.33	1.02	3.41	1.10	0.344
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน	3.50	0.93	3.77	1.02	1.304
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร	3.31	1.01	3.32	1.21	0.035
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน	3.03	1.10	2.91	1.27	0.480
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.11	1.06	3.32	1.17	0.867
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารจัดการ	3.06	1.11	3.09	1.06	0.132
การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน	3.19	0.97	3.28	0.99	0.418
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและ เชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก	3.14	1.05	3.27	1.03	0.566
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงต้นและ เชิงค้อยของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	3.24	1.00	3.41	1.10	0.739
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียน นำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และภายในมาพิจารณา	3.21	1.07	3.18	1.01	0.107
การมีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษา ของโรงเรียน	3.65	1.01	3.98	0.82	1.511
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	3.64	1.04	3.95	0.79	1.401
20. มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน	3.66	1.05	4.00	0.87	1.466
21. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน	3.65	1.05	4.00	0.87	1.518
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน	3.43	1.01	3.89	0.98	2.025*
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร	3.40	1.07	3.77	1.11	1.580
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน	3.37	1.12	3.91	0.97	2.202*

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการมีส่วนร่วม	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ	3.55	1.04	4.00	1.07	1.954
การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ	3.46	0.87	3.91	0.85	2.314*
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ	3.43	0.96	3.82	0.91	1.838
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ	3.41	0.96	3.91	0.92	2.331*
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดงปริมาณคุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่	3.44	1.00	3.91	0.92	2.140*
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติการ	3.46	0.97	4.00	0.87	2.532*
30. มีส่วนร่วมกำหนดฝ่าย/หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม	3.45	1.05	3.95	0.90	2.182*
31. มีส่วนร่วมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	3.47	1.05	3.86	0.94	1.697
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ	3.65	1.06	4.00	0.87	1.518
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน	3.68	1.06	3.91	0.97	1.429
การมีส่วนร่วมในการยกร่างและตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์	3.15	1.11	3.47	0.94	1.337
34. มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์	3.19	1.15	3.50	0.96	1.244
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อนำไปใช้	3.11	1.13	3.45	0.96	1.376
รวมเฉลี่ย	3.33	0.80	3.64	0.82	1.723

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แบบสอบถามได้แบ่งระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ แต่ผลการตรวจสอบกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษา 2 ระดับ จึงเปลี่ยน จาก ANOVA เป็น t - test

จากตาราง 10 พบว่าโดยภาพรวม ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ขั้นตอนในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และขั้นตอนการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 11 ถึงตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 11 สภาพปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำนวน 167 คน

สภาพปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนกลยุทธ์	85	50.90
2. บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	35	20.95
3. บุคลากรมีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย	28	16.76
4. ขาดแคลนงบประมาณ	16	9.58
5. โรงเรียนขนาดใหญ่ใช้เวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์	3	1.79

จากตาราง 11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีคือ ขาดความรู้ความเข้าใจเป็นอันดับ 1 รองลงไปคือ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร บุคลากรมีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย ขาดแคลนงบประมาณ โรงเรียนขนาดใหญ่ใช้เวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ค่อนข้างมากตามลำดับ

ตาราง 12 การแก้ปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำนวน 165 คน

วิธีการแก้ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์	92	55.75
2. แบ่งกลุ่มและมอบหมายงานให้ไปศึกษาและนำมาเสนอในที่ประชุม	35	21.21
3. สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์	18	10.90
4. จัดทำเอกสารเพิ่มเติม	10	6.06
5. ประสานองค์กรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำ	7	4.24
6. ปรึกษาศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานเขตพื้นที่	3	1.81

จากตาราง 12 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีวิธีแก้ปัญหการจัดทำแผนกลยุทธ์คือ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นอันดับ 1 รองลงไปคือ แบ่งกลุ่มและมอบหมายงานให้ไปศึกษาและนำมาเสนอในที่ประชุม สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ จัดทำเอกสารเพิ่มเติม และประสานองค์กรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำ และปรึกษาศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานเขตพื้นที่

ตาราง 13 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
ของผู้บริหารและครู จำนวน 127 คน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเร่งจัดอบรมให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์	47	37.00
2. ควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความชำนาญทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ประจำโรงเรียน	23	18.11
3. ควรนำแผนกลยุทธ์มาใช้อย่างจริงจังและมีการนิเทศติดตามผล	20	15.74
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ให้มากขึ้น	14	11.02
5. ควรให้บุคลากร องค์กรชุมชนหรือผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากขึ้น	10	7.87
6. ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น	8	6.29
7. โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะทำงานให้เหมาะสม	5	3.93

จากตาราง 13 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเร่งจัดอบรมให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นอันดับ 1 รองลงไปคือควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความชำนาญทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ประจำโรงเรียนควรนำแผนกลยุทธ์มาใช้อย่างจริงจังและมีการนิเทศติดตามผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ให้มากขึ้น ควรให้บุคลากร องค์กรชุมชนหรือผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนเพิ่มขึ้น และโรงเรียนควรแต่งตั้งคณะทำงานให้เหมาะสมตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในลักษณะการประเมินตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์โดยจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร ประสบการณ์ในการทำงานของครู และระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ ทั้ง 4 เขต ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2,453 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 67 คน และครูจำนวน 2,386 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2.1 ผู้บริหารใช้ประชากร จำนวน 67 คน

1.2.2 ครูใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการกำหนดขนาด

กลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 331 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปทุกโรงเรียนตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.3 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 398 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาโดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form) เมื่อปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนสุรวิทยาคาร โรงเรียนสิรินธร และโรงเรียนศรีมหาสมุทร เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยทดสอบด้วย t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือมีค่า 1.75 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 35 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมดโดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 1.819 ถึง 4.064 และเมื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับปรากฏว่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.9851

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ไปขอความร่วมมือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ ทั้ง 4 เขต ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 นำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ทั้ง 4 เขตพร้อมแบบสอบถาม จัดส่งทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเอง พร้อมนัดหมายการเก็บข้อมูลภายใน 1 เดือน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งทางไปรษณีย์และผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.4 แบบสอบถาม 398 ฉบับ ได้รับกลับคืน 379 ฉบับ คิดเป็น 95.22 %

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารและครู วิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครู วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครู โดยใช้ t -test กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระแก่กัน (Independent Sample) กำหนดค่าสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามตัวแปรประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โดยใช้ F - test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

4.2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของครู ตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ F - test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

4.2.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามตัวแปรระดับการศึกษา โดยใช้ F - test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

4.2.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของครู ตามตัวแปรระดับการศึกษา โดยใช้ F - test แบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

4.3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดทำคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1.1 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนพบว่ามีส่วนร่วมในแต่ละชั้นตอน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนพบว่า ชั้นการจัดวางทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนชั้นตอนอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่า

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกชั้นตอน

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 5 ถึง 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมและรายชั้นตอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี 5 ถึง 10 ปี และมากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมและรายชั้นตอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนพบว่า ชั้นตอนที่มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ชั้นตอนการศึกษาเบื้องต้น

เกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และขั้นตอนการจัดทำโครงการ และการวางแผนปฏิบัติการ ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สภาพปัญหาที่พบ วิธีการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จากแบบสอบถามปลายเปิดสรุปได้ดังนี้

3.1 สภาพปัญหาที่พบคือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนกลยุทธ์ บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร มีภาระงานมากทำให้มีเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย ขาดแคลนงบประมาณ และโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้เวลาจัดทำแผนกลยุทธ์มาก

3.2 การแก้ปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ พบว่าโรงเรียนมีวิธีแก้ปัญหาโดยจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ แบ่งกลุ่มและมอบหมายงานให้ไปศึกษาและนำเสนอในที่ประชุม สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ จัดทำเอกสารเพิ่มเติม ประสานองค์กรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และปรึกษาศึกษานิเทศก์

3.3 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารและครู ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเร่งจัดอบรมให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นอันดับ 1 รองลงไปคือ ควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความชำนาญทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ประจำโรงเรียน ควรนำแผนกลยุทธ์มาใช้อย่างจริงจังและมีการนิเทศติดตามผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ให้มากขึ้น ควรให้บุคลากร องค์กรชุมชนหรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและโรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ให้เหมาะสมตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์พบประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ในขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์ทั้ง 7 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การประเมินสถานภาพของโรงเรียน การจัดวางทิศทางของโรงเรียน การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดทำโครงการ และการวางแผนปฏิบัติการ และขั้นการยกย่องตรวจสอบและทบทวนแผนกลยุทธ์จำแนกตามตัวแปรคือผู้บริหารโรงเรียน ครู ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและระดับการศึกษา พบว่า

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ทุกชั้นตอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากกว่าครู ซึ่งสอดคล้องกับ ประชุม รอดประเสริฐ (2535 : 97 - 99) ที่กล่าวว่ากระบวนการวางแผน เป็นกระบวนการแรกของการบริหารที่ผู้บริหารต้องถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญต่อกระบวนการบริหาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับธงชัย สันติวงษ์ (2534 : 24) ที่ได้วิเคราะห์ไว้ว่ากระบวนการวางแผนจะเกิดขึ้นในระบบบริหาร โดยที่โครงสร้างขององค์กรจะเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นขอบเขตสำหรับการวางแผนทั้งหมด ขณะเดียวกันกระบวนการวางแผนที่ดำเนินไปตามขั้นตอนต่าง ๆ นี้ก็จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดทำแนวทางเพื่อดำเนินงานการจัดระบบควบคุม การจัดทำแผนพัฒนา และโดยเฉพาะต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาและจัดทำระบบข้อมูลเพื่อการบริหารอีกด้วย

จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางแผนซึ่งเป็นงานแรกในกระบวนการบริหารและการจัดการองค์กรและเชื่อว่าการวางแผนเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งของการบริหารที่มีประสิทธิภาพ สำหรับครูมีบางส่วนเท่านั้นที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของอุทัย บุญประเสริฐ (2539 : 49) ที่กล่าวว่าหน่วยงานทั่วไปเมื่อต้องวางแผนมักจะใช้วิธีตั้งคณะกรรมการหรือมอบหมายงานให้กับผู้ใดผู้หนึ่งรับผิดชอบ เมื่อเป็นเช่นนี้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ จึงแตกต่างกัน

1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายชั้นตอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ แม้จะมีระดับการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน ต่างก็ตระหนักในบทบาทหน้าที่หลักที่สำคัญประการหนึ่งคือการจัดทำแผนกลยุทธ์ เนื่องจากการวางแผนกลยุทธ์เป็นการกำหนดเป้าหมายรวมขององค์กรหรือของหน่วยงานสำหรับดำเนินงานในอนาคตที่เรียกว่า วิสัยทัศน์ มีการคิดในเชิงรุก มุ่งดีเด่น คิดเชิงการแข่งขัน ก้าวหน้า ก้าวไกล มุ่งสู่ความเป็นเลิศ เน้นคุณภาพที่ต้องการ และ

ระบบการทำงานที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดสำหรับการบริหารจัดการ การแก้ปัญหา การพัฒนาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้น เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการในอนาคตของท้องถิ่น ภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : ก) ที่กำหนดว่าการจะบริหารสถานศึกษาที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้นั้น เงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งคือผู้บริหารต้องวางแผนและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารมีทิศทางในการบริหารตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาและนโยบายการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน และสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งการดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ การจัดทำแผนกลยุทธ์ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ รัฐบาลได้กำหนดให้นำระบบบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้โดยมีหลักประกันเบื้องต้นที่หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการ คือ มาตรฐานทางการเงิน 7 ประการ ได้แก่การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนผลผลิต การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การบริหารสินทรัพย์ การตรวจสอบภายใน ซึ่งการวางแผนงบประมาณเป็นมาตรฐานแรกที่โรงเรียนต้องดำเนินการในสิ่งที่เป็นพันธกิจหลักเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสิ่งจำเป็นต้องดำเนินการเป็นครั้งแรกในการวางแผนงบประมาณคือจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้และตอบสนองนโยบาย เป้าหมายขององค์กร มีผลผลิต ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ รวมทั้งมีการกำหนดค่าใช้จ่ายแต่ละแผนงาน โครงการ งาน กิจกรรมโดยมีเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ (กรมสามัญศึกษา. 2545 ก : 5)

1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี 5 ถึง 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ตามวิธีการ

ของเซฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่า โดยภาพรวมครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์จากครูที่มีประสบการณ์น้อยในอัตราส่วนที่มากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นงานใหม่สำหรับโรงเรียน และมีเวลาค่อนข้างจำกัดในการศึกษาทำความเข้าใจและดำเนินการ รวมทั้งต้องส่งแผนกลยุทธ์ไปให้หน่วยงานต้นสังกัดให้ทันเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงมอบหมายให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ยังไม่มาก เพื่อจะได้สะดวกในการนิเทศกำกับติดตามงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวรูมและเยตตัน (Vroom & Yetton, 1984 : 108 - 114 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2537 : 183 - 184) ที่ได้เสนอแนวทางในการที่จะกำหนดว่าเมื่อไรควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและควรมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจ โดยเสนอว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรขึ้นกับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์

1.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่กล่าวถึงการบริหารและการจัดการศึกษา จะต้องอาศัยหลักประชาธิปไตยอย่างมีระบบ และต่อเนื่อง 3 ประการ (สมจิต ชันขวา, 2544 : 8) คือ หลักการระดม หรือหลักการที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี ผู้บริหารจะต้องให้ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้ร่วมงานและดำเนินการให้ผู้ร่วมงานทุกประเภททุกระดับ มีความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกันอย่างจริงใจและจริงจัง หลักสามัคคีธรรม คือหลักการที่ว่า การสร้างสรรค์ใด ๆ จะมีพลังมากน้อยแค่ไหนเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบและความร่วมมือกันของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และยั่งยืน คือผลงานที่ทุกคนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมืออย่างแท้จริงในทุกขั้นตอนของการบริหาร และหลักปัญญาธรรม หรือหลักการของความถูกต้องดีงามตามกฎของเหตุและผล ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติและเป็นพื้นฐานของความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ และเป็นพื้นฐานของวิชาการทุกประเภททุกระดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูพบว่า ปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนกลยุทธ์ บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร บุคลากรมีภาระงานมากมีเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย ขาดแคลนงบประมาณ และโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้เวลาจัดทำแผนกลยุทธ์มาก ซึ่งผู้บริหารและครูได้ดำเนินการแก้ปัญหาโดยจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การจัดทำแผนกลยุทธ์ แบ่งกลุ่มและมอบหมายงาน

ให้ศึกษาและนำเสนอในที่ประชุม สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ จัดทำเอกสารเพิ่มเติม ประสานองค์กรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำ และปรึกษาศึกษานิเทศก์

สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเร่งจัดอบรมให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ ควรแต่งตั้งบุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความชำนาญทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ประจำโรงเรียน ควรนำแผนกลยุทธ์มาใช้อย่างจริงจังและมีการนิเทศ ติดตามผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของแผนกลยุทธ์ให้มากขึ้น ควรให้บุคลากร องค์กรชุมชนหรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะทำงานให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาริยะ วาทไชสง (2537 : 106) ซึ่งพบว่า ควรให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการบริหารงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์มากกว่าครู ผลการวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ให้มากขึ้น

1.2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู พบว่า ปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ คือบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนกลยุทธ์ บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร บุคลากรมีภาระงานมากทำให้มีเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ค่อนข้างน้อย ขาดแคลนงบประมาณ และ โรงเรียนขนาดใหญ่ใช้เวลาจัดทำแผนกลยุทธ์มาก ผลการวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ทุกเขตที่ต้องเร่งให้ความชัดเจนในการจัดทำแผนกลยุทธ์ รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอสำหรับการบริหาร

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อทำหน้าที่นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานจัดทำแผนกลยุทธ์ รวมทั้งการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ให้เป็นรูปธรรม

1.4 ควรมีการให้ขวัญกำลังใจสำหรับโรงเรียนที่สามารถจัดทำแผนกลยุทธ์ และสามารถดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์จนมีผลงานปรากฏและเป็นที่ยอมรับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบแนวคิดและขั้นตอนในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ทั้ง 7 ขั้นตอน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนด ประเด็นตัวแปรที่ศึกษาเพิ่มขึ้น เช่น ขนาดโรงเรียน พื้นที่ตั้งและชุมชน สังคม รวมทั้งปัญหา การนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

2.2 ควรมีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ปัญหา และปัจจัยที่นำสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานตาม แผนกลยุทธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

2.3 ควรมีการวิจัยในทำนองเดียวกันในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ระดับภาค และ ระดับประเทศต่อไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยา
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2540). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541). คู่มือการบริหารงานบุคคล กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
กองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา.
- (2542 ก). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2542 ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์
สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2545 ก). ชุดปฏิบัติการจัดทำแผนกลยุทธ์และกรอบประมาณการรายจ่าย
ล่วงหน้าระยะปานกลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2545 ข). การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรรณิกา ชมดี. (2534). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนา
ทางเศรษฐกิจ การศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอ
วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2547). ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คมลิน ศรีมานะศักดิ์. (2537). การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2525). การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ :
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ณอ่าน วุฒิกรรมรักษา. (2526). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามา
มีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท ศึกษาเฉพาะ
โครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของ ต. คุ่งพยอม อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี.
วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณรงค์ เสนฤทธิ์. (2540). การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของของโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2534). การวางแผน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- นรีวรรณ พรหมขุม และคนอื่น ๆ. (2537). การมีส่วนร่วมของกรรมการการศึกษา
ประจำโรงเรียนในโครงการเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตยากจน จังหวัด
ขอนแก่น. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2540). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง คำชู. (2544). การดำเนินการสร้างแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. รายงานการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประจวบ จันทวงศ์. (2540). ปัญหาการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของวิทยาลัย
การอาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2535). นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ประโชค ชุมพล. (2538). การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. กรุงเทพฯ :
แมนเนเจอร์มีเดียกรุ๊ป.

- ไพรัตน์ มนต์วิเศษ. (2539). ปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผน
ปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชน จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
บางกอกบลิ๊ก.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2, 2540.
ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531). หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาพร
- วีรพจน์ ลือประสิทธิ์กุล. (2541). TQM Living Hand Book Hoshin Kanri and Strategic
Planning. กรุงเทพฯ : ทีพีอาร์แอนทีคิวเอ็มคอนซันแทน.
- สมชาย เป้าหล่อเพชร. (2542). การศึกษาปัญหาการวางแผนการบริหารตามทัศนะ
ของผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมชิต ชันขวา. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ. (2541). การกระจายอำนาจการบริหารและการจัด
การศึกษา รายงานเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- อาริยะ วาทีไสย. (2537). การศึกษาการบริหารแผนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2539). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุขภาพ.
 อารุง จันทวานิช. (2542). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ดี.

Akinsanya, A. D. (1994, April). "Teachers participation in Education Planning in Lagos Nigeria," *Dissertation Abstracts International*. 34(10) : 6282 - A.

Bellbase, L. (1992, August). "Ploblem of Planning and Implementing Vocational Education in Development Country : A Case of Nepal," *Dissertation Abstracts International*. 43(2) : 430 - A.

Dess, G. G., & Miller, A. (1993). *Strategic management*. Singapore : McGraw - Hill.

Lofton, S. (2002, November). An analysis of the impact of strategic planning on institutional transformation at twelve Vanguard Learning Colleges.
 (Online). Available : [http : //www.umi.com / UMI ProQuest Digital Dissertations / Full Citation & Abstract](http://www.umi.com/UMIProQuestDigitalDissertations/FullCitation&Abstract).

Moo, G. G. (1997, May). "Toward a Synthesis of Strategic Planning and Organization Development Oregon," *Dissertation Abstracts International*. 47(3) : 4169 - A.

Robert, S. J. (1989, March). "A Process Model for Use by education Administration in Planning Educational Facilities in State of Alabama," *Dissertation Abstracts International*. 39(7) : 5247 - A.

Soder, N. E. (1997, January). "Strategic Planning and Factors That Influence It's Implementation and Development : Comparative Case Studies in Selected California Community Colleges," *Dissertation Abstracts International*. 47(7) : 2410 - A.

Thompson, A. R., & Strikland, A. J. (1995). *Strategic management concept and cases*. New York : Business.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๔

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

ด้วยนายภูวนาท ยุพานวิทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 4461 1221, 0 4460 1616 - 20 ต่อ 3806

โทรสาร 0 4461 2858

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๔

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒

ด้วยนายภูวนาท ยุพานวิทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ไกววิท เชื่อมกลาง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 4461 1221, 0 4460 1616 - 20 ต่อ 3806

โทรสาร 0 4461 2858

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๔

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

ด้วยนายภูวนาท ยุกานวิทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 4461 1221, 0 4460 1616 - 20 ต่อ 3806

โทรสาร 0 4461 2858

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๖๔

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๕

ด้วยนายภูวนาท ยุพานวิทย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 0 4461 1221, 0 4460 1616 - 20 ต่อ 3806

โทรสาร 0 4461 2858

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์
ในโรงเรียน

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

- ตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน
- ประสบการณ์การบริหาร/การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี มากกว่า 10 ปี
- ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าท่านมีส่วนร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียน

ของท่านมากน้อยเพียงใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็น

ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อความ

ระดับการมีส่วนร่วม

5 4 3 2 1

ก. การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน

- มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล.....
- มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งที่มีอยู่แล้ว.....

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มา.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน.....	☐	☐	☒	☐	☐
ข. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน					
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคมและวัฒนธรรม	☐	☐	☐	☐	☐
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี.....	☐	☐	☐	☐	☐
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ.....	☐	☐	☐	☐	☐
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมืองและกฎหมาย.....	☐	☐	☐	☐	☐
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน.....	☐	☐	☐	☐	☐
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน.....	☐	☐	☐	☐	☐
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร.....	☐	☐	☐	☐	☐
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน.....	☐	☐	☐	☐	☐
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์.....	☐	☐	☐	☐	☐
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริหารจัดการ.....	☐	☐	☐	☐	☐
ค. การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน					
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและเชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก.....	☐	☐	☐	☐	☐
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงด้อยของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน.....	☐	☐	☐	☐	☐
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียนแล้วนำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในมาพิจารณา.....	☐	☐	☐	☐	☐

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
ง. มีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางของโรงเรียน					
19 มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน.....	☐	☐	☐	☐	☐
20 มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน.....	☐	☐	☐	☐	☐
21 มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน.....	☐	☐	☐	☐	☐
จ. มีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน					
22 มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร.....	☐	☐	☐	☐	☐
23 มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน.....	☐	☒	☐	☐	☐
24 มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ.....	☐	☐	☐	☐	☐
ฉ. มีส่วนร่วมการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ					
25 มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ.....	☐	☐	☐	☐	☐
26 มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ.....	☐	☐	☐	☐	☐
27 มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดงปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่.....	☐	☐	☐	☐	☐
28 มีส่วนร่วมกำหนดแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด.....	☐	☐	☐	☐	☐
29 มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติการรวม.....	☐	☐	☐	☐	☐
30 มีส่วนร่วมกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม.....	☐	☐	☐	☐	☐
31 มีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ.....	☐	☐	☐	☐	☐
32 มีส่วนร่วมเขียนโครงการ.....	☐	☐	☐	☐	☐
33 มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน.....	☐	☐	☐	☐	☐
ช. มีส่วนร่วมในการยกย่องตรวจสอบและทบทวนกลยุทธ์					
34 มีส่วนร่วมยกย่องแผนกลยุทธ์.....	☐	☐	☐	☐	☐
35 มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อนำไปใช้.....	☐	☐	☐	☐	☐

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์
ในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียน

1. สภาพปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนของท่าน

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางหรือวิธีแก้ปัญหาในการดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนท่าน

.....

.....

.....

.....

3. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายภูวนาท ยุพานวิทย์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 14 คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อความ	t - test for Equality of mean	
	t	Sig.(2tailed)
ก. การมีส่วนร่วมในการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน		
1. มีส่วนร่วมวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล.....	2.010	0.052
2. มีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งที่มีอยู่แล้ว.....	2.386	0.022
3. มีส่วนร่วมประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นที่ได้ศึกษา.....	1.896	0.066
4. มีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มา.....	2.251	0.030
5. มีส่วนร่วมเสนอผลการศึกษาข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน.....	2.375	0.023
ข. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน		
6. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	1.961	0.057
7. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี.....	1.819	0.077
8. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ.....	2.419	0.020
9. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมืองและกฎหมาย.....	2.642	0.012
10. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียน.....	1.951	0.058
11. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านการให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน.....	2.406	0.021
12. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านบุคลากร.....	3.363	0.002
13. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการเงิน.....	3.299	0.002
14. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านวัสดุอุปกรณ์.....	3.641	0.001
15. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านการบริหารจัดการ.....	3.137	0.003
ค. การมีส่วนร่วมในการประเมินสถานภาพของโรงเรียน		
16. มีส่วนร่วมประเมินความรุนแรงเชิงบวกและเชิงลบของผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก.....	2.694	0.010

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อความ	t - test for Equality of mean	
	t	Sig.(2tailed)
17. มีส่วนร่วมประเมินสมรรถนะเชิงเด่นและเชิงค้อยของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน.....	2.186	0.035
18. มีส่วนร่วมประเมินสถานภาพของโรงเรียนแล้วนำผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในมาพิจารณา.....	2.794	0.008
ง. มีส่วนร่วมในการจัดวางทิศทางของโรงเรียน		
19. มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน.....	2.939	0.006
20. มีส่วนร่วมกำหนดพันธกิจของโรงเรียน.....	2.375	0.023
21. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน.....	2.727	0.010
จ. มีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน		
22. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร.....	2.805	0.008
23. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับแผนงาน.....	2.653	0.012
24. มีส่วนร่วมกำหนดกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการตามโครงการ.....	2.247	0.030
ฉ. มีส่วนร่วมการจัดทำโครงการและการวางแผนปฏิบัติการ		
25. มีส่วนร่วมวิเคราะห์องค์ประกอบเบื้องต้นของโครงการ.....	1.926	0.062
26. มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโครงการ.....	2.315	0.026
27. มีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัดโครงการที่แสดงปริมาณ คุณลักษณะ เวลา กลุ่มเป้าหมาย และสถานที่.....	2.530	0.016
28. มีส่วนร่วมกำหนดแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อพิสูจน์ตัวชี้วัด.....	2.084	0.044
29. มีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติการ.....	3.613	0.001
30. มีส่วนร่วมกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม.....	2.332	0.025
31. มีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ.....	4.064	0.000
32. มีส่วนร่วมเขียนโครงการ.....	2.658	0.011
33. มีส่วนร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน.....	3.200	0.003
ช. มีส่วนร่วมในการยกร่างตรวจสอบและทบทวนกลยุทธ์		
34. มีส่วนร่วมยกร่างแผนกลยุทธ์.....	1.910	0.064
35. มีส่วนร่วมตรวจสอบทบทวนกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อการนำไปใช้.....	2.386	0.022

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	121.4000	907.4256	30.1235	35

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0

N of Items = 35

Alpha = .9851

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

00431

ชื่อ นายภูวนาท ยุพานวิทย์

วันเดือนปีเกิด วันที่ 12 กันยายน 2514

สถานที่เกิด 243 หมู่ 6 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์

ที่อยู่ปัจจุบัน 106 หมู่ 6 ต.ห้วยราช อ.ห้วยราช จ.บุรีรัมย์
โทรศัพท์ 0 4465 8309 , 0 1967 6774

ตำแหน่งหน้าที่การงาน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนจตุรราษฎร์พิทยาคม อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2532 มัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม
พ.ศ. 2536 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
พ.ศ. 2548 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์